

แผนการใช้ที่ดิน

ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้ มีความเหมาะสมทางกายภาพ มีความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ สังคมยอมรับ สิ่งแวดล้อมมีความยั่งยืน และทางเลือกในการใช้ที่ดิน

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ

กันยายน

2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
สารบัญกรอบ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-4
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-1
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-6
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-10
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-14
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-5
3.3 ทรัพยากรดิน	3-8
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-2
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-7

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-2
6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-4
6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-5
6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-11
6.6 การจัดการความเสี่ยง	6-14
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-3
7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-4
7.6 ระยะเวลาดำเนินการ	7-6
เอกสารอ้างอิง	อ1
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้	ผ1-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ปี 2532-2562	2-8
2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	2-11
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ปี 2562	2-15
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ปี 2562	2-16
2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพรปี 2562	2-22
3-1 บ่อบาดาล ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	3-5
3-2 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	3-10
3-3 สมบัติดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	3-11
3-4 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	3-14
5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	5-6
6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	6-5
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-7
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-8
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)	7-9

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	2-3
2-2	ความลาดชัน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	2-4
2-3	ภูมิประเทศ ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	2-5
2-4	เส้นชั้นน้ำฝน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	2-9
2-5	สมดุลงบของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดชุมพร	2-10
2-6	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	2-14
2-7	สัดส่วนคร่าวเรือนเกษตร ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	2-16
2-8	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพรปี 2562	2-23
3-1	ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	3-2
3-2	การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	3-3
3-3	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	3-4
3-4	ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	3-6
3-5	อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	3-7
3-6	ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	3-12
3-7	ทรัพยากรดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	3-13
3-8	การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	3-15
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	4-6
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	4-7
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร	6-12
7-2	ลำน้ำสาขาต่างๆ	7-7

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2563 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่ม

จังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดิน รายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และ กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สสำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตาม ประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน เข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณของเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบประมาณเมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน เขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“**ที่ดิน**” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“**ที่ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

“**ที่ดิน**” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำชั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“**ดิน**” หมายรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“**ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่ค่าจุนการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“**ดิน**” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลกเป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา, 2551: 128)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“**การใช้ที่ดิน**” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“**การใช้ที่ดิน**” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“**การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน**” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“**การวางแผนการใช้ที่ดิน**” หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการ

เพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB , 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

“ดินดี น้ำป่าสมบูรณ์ เพิ่มพูนผลผลิต”

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลถ้ำสิงห์เป็นตำบลหนึ่งใน 17 ตำบลของอำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร โดยที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำสิงห์เขตตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ของแผนที่อำเภอเมืองชุมพรและอยู่ห่างจากตัวเมืองชุมพรประมาณ 24.9 กิโลเมตร โดยทางรถยนต์ชุมพรเป็นจังหวัดซึ่งอยู่บริเวณภาคใต้ตอนบนฝั่งตะวันตกของอ่าวไทย ประมาณที่ละติจูด 9.6 ถึง 11.0 องศาเหนือ ลองจิจูด 98.7 ถึง 99.5 องศาตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 35.9 ตารางกิโลเมตร หรือ 22,437 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 474 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังรูปที่ 2-1

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	หมู่ที่ 12 อบต.บ้านนา และหมู่ที่ 7 อบต.ขุนกระหิง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	หมู่ที่ 9 อบต.วิสัยเหนือ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	หมู่ที่ 8 อบต.ทุ่งคา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อบต.วิสัยเหนือ

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพรแบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน ดังนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านถ้ำสิงห์
- หมู่ที่ 2 บ้านเขายาว
- หมู่ที่ 3 บ้านควนจำปา
- หมู่ที่ 4 บ้านถ้ำเพิง
- หมู่ที่ 5 บ้านห้วยแก้ว
- หมู่ที่ 6 บ้านหนองตำเสา

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

ถ้ำสิงห์ เดิมเรียกว่า “ถ้ำสิงโต” คุณลุงผวน ศิลปิน เล่าให้ฟังว่า คุณลุงเป็นผู้บุกเบิกตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2500 เมื่อก่อนบริเวณบ้านถ้ำสิงห์เป็นป่าทึบ ป่าดงดิบ ใช้เป็นที่พักของชาวบ้านที่มาหาของป่า เช่น หวาย สมุนไพร สัตว์ป่า ฯลฯ สาเหตุที่เรียกว่า “ถ้ำสิงห์” เพราะที่ถ้ำมีหินงอกหินย้อยที่มีลักษณะคล้ายสิงโตมาก เชื่อกันว่าหินรูปสิงโตนี้มีความศักดิ์สิทธิ์ และเป็นที่เกิดการพู่ชา ของชาวบ้านมาตลอด ในด้านความเชื่อชาวบ้านในชุมชนเชื่อว่า หินรูปสิงโตมีความศักดิ์สิทธิ์ ชาวบ้านจะบนบานศาลกล่าวในสิ่งที่ต้องการและมักจะได้ในสิ่งที่บนบานไว้ เมื่อเป็นเช่นนั้นชาวบ้านก็จะนำของมาแก้บน สัตว์ที่นิยมนำมา เช่น ไหว้สมัยก่อนได้แก่ ลิง ค่าง บางคนจะมีการยิงปืนถวายแล้วแต่ว่าบนบานไว้ว่าจะนำสิ่งใดมาแก้บน

ชาวบ้านในชุมชนนี้ส่วนใหญ่จะโยกย้ายมาจากภาคกลาง และภาคตะวันตก เช่น จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดราชบุรี อีกส่วนหนึ่งเป็นคนในท้องถิ่นดั้งเดิม และชาวอำเภอ เกาะสมุย ในตำบลลำสิงห์ จึงมีการผสมผสานของวัฒนธรรม ระหว่างภาคกลางกับภาคใต้ ทั้งภาษาพูด อาหาร การละเล่น ประเพณี และความเชื่อ แต่ระยะเวลาเกือบครึ่งทศวรรษที่ชุมชนแห่งนี้ตั้งขึ้นก็ช่วย หล่อหลอมให้วัฒนธรรมทั้ง ๒ สาย ผสมผสานกันจนแทบจะเป็นเนื้อเดียวกัน

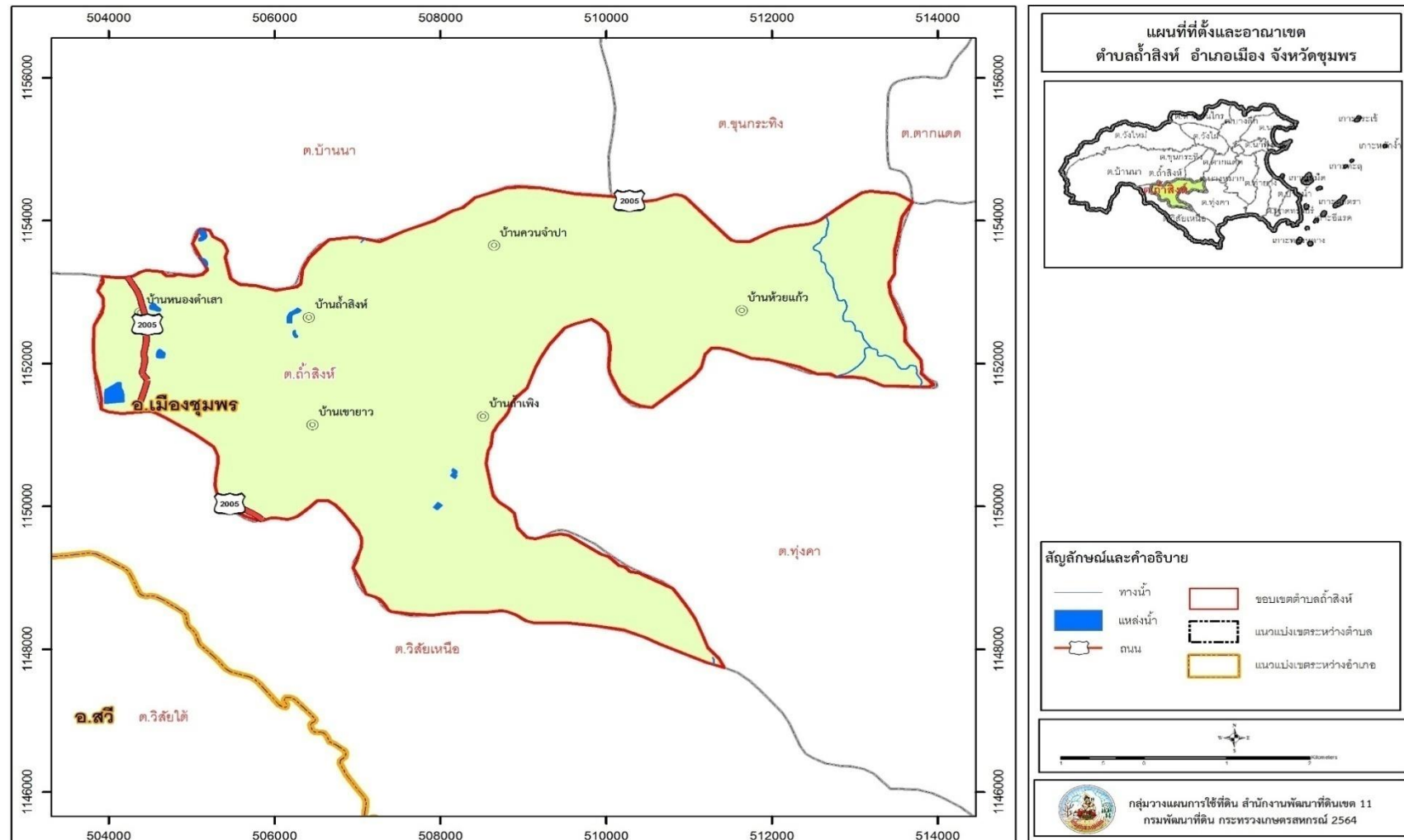
2.4 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศมีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย (Slope 2-5%) คิด เป็นร้อยละ 39.04% รองลงมาเป็นราบเรียบ (Slope 0-2%) คิดเป็นร้อยละ 17.19% และเป็นลักษณะ ลูกคลื่นลอนลาด (Slope 5-12%) คิดเป็นร้อยละ 16.00% ส่วนที่เหลือเป็นลูกคลื่นลอนชันถึงเนินเขา สลับภูเขา สภาพดินเป็นร่วนปนดินเหนียวสีแดงเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพทางการเกษตรและการใช้ ประโยชน์ ในที่ดินโดยทั่วไป จึงมีการทำสวนกันเป็นส่วนใหญ่ เช่น สวนทุเรียน, เงาะ , ลองกอง, กาแฟ , ปาล์มน้ำมัน และยางพารา ฯลฯ

(รูปที่ 2-2 และรูปที่ 2-3)

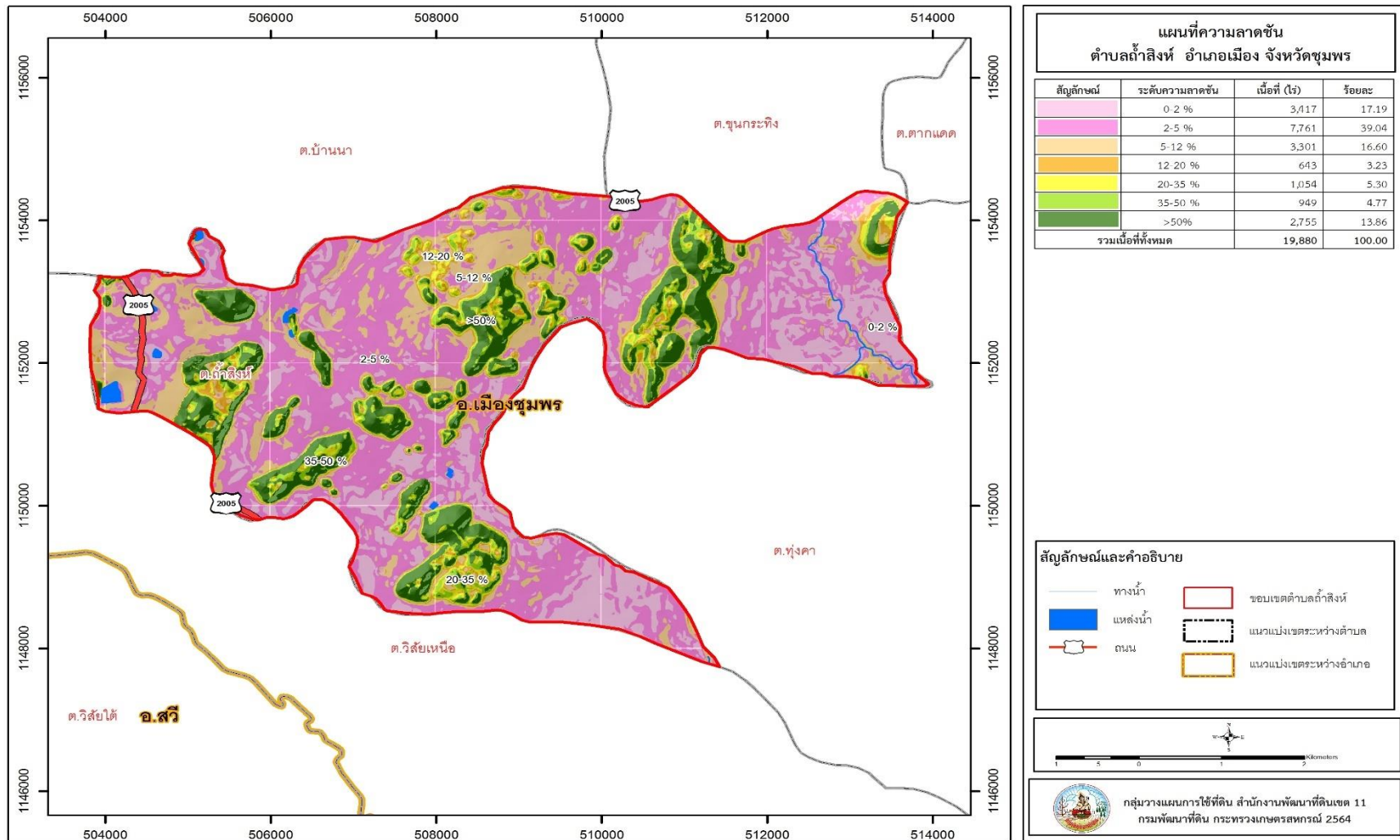
แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

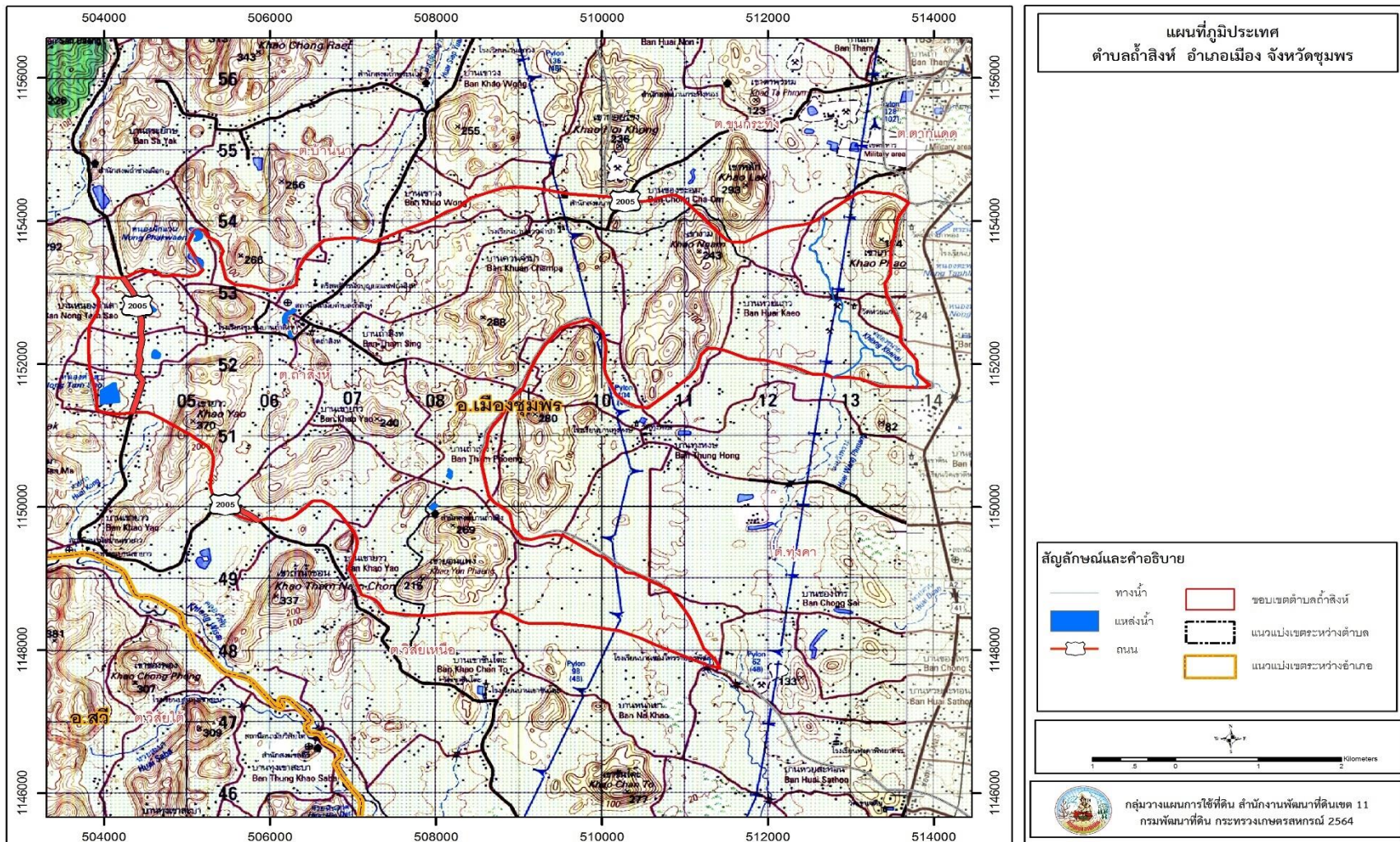

รูปที่ 2-2 ความลาดชัน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

แผนการใช้ที่ดินตำบลลำสิงห์ อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

รูปที่ 2-3 ภูมิประเทศ ตำบลลำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

2.5 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดชุมพร มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 สภาวะอากาศทั่วไป

จังหวัดชุมพรอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำเป็นฤดูกาล 2 ชนิดคือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งเป็นลมจากทิศตะวันตกเฉียงใต้พัดพานมหาสมุทรอินเดีย พัดพาไอน้ำและความชื้นมาสู่ประเทศไทยระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคมทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป โดยเฉพาะพื้นที่ด้านตะวันตกซึ่งเป็นด้านรับลมจะมีปริมาณฝนมากกว่าพื้นที่ราบชายฝั่งทะเล ด้านตะวันออก ลมมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาว จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นลมเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทยระหว่างกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ทำให้มีอากาศเย็นลงและมีฝนชุกต่อเนื่องอีกระยะหนึ่งโดยเฉพาะเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน

2.5.2 ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดชุมพร พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนฤดูระยะนี้เป็นช่วงว่างของลมมรสุมหลังจากสิ้นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิจะสูงขึ้นโดยเฉพาะในเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม อย่างไรก็ตามจังหวัดชุมพรอยู่ไกลทะเลจึงไม่ร้อนมากนัก เพราะได้รับกระแสลมและไอน้ำทำให้อากาศคลายความร้อนลงไปมาก

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย และมีร่องมรสุมพาดผ่านภาคใต้เป็นระยะ ๆ ในเดือนตุลาคมจนถึงเดือนพฤศจิกายนซึ่งเป็นระยะแรกที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้จังหวัดชุมพรยังมีฝนชุกต่อเนื่อง จนถึงเดือนธันวาคมฝนจึงเริ่มลดลง

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย ในระยะแรกจะยังมีฝนตกจากอิทธิพลของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จากนั้นในเดือนธันวาคมอุณหภูมิจะลดลงทั่วไปและมีอากาศหนาวเย็นเป็นครั้งคราว โดยอุณหภูมิจะลดลงต่ำสุดในเดือนธันวาคมและมกราคม

2.5.3 อุณหภูมิ

จากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดชุมพรที่อยู่ติดกับทะเล อุณหภูมิระหว่างฤดูกาลและกลางวันกลางคืนจึงไม่แตกต่างกันมากนัก อุณหภูมิโดยเฉลี่ยไม่สูงมากและอากาศไม่ร้อนจัด ส่วนฤดูหนาวจะมีอากาศเย็นได้บางครั้งอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย

ตลอดปีประมาณ 31.9 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 23.5 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดคือเดือนเมษายน ส่วนอุณหภูมิสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ 39.2 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ.2562 ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาสวีและอุณหภูมิต่ำที่สุดตรวจวัดได้ 10.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ.2519 ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาสวีอำเภอสวี

2.5.4 ฝน

จังหวัดชุมพรเป็นจังหวัดที่มีฝนตกชุกตลอดปีปริมาณฝนที่ตกสวนมากจะขึ้นอยู่กับร่องมรสุมที่พาดผ่านและ ลมมรสุมทั้งสองชนิดที่พัดปกคลุม โดยในช่วงต้นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (เดือนพฤศจิกายน) จะมีฝนชุกมากกว่าช่วงอื่น ๆ เนื่องจากพื้นที่จังหวัดอยู่ติดกับอ่าวไทยและไม่มีภูเขาสูงปกกั้นจึงได้รับมรสุมเต็มที่ ฝนเฉลี่ยตลอดปี 1872.7 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 168 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนพฤศจิกายน มีฝนเฉลี่ย 287.9 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 15 วัน ปริมาณฝนสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้ใน 24 ชั่วโมง 423.4 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2518 ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาชุมพร อำเภอเมือง

(กรมอุตุนิยมวิทยา, 2560, 2562)

2.5.5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2562) ณ สถานีตรวจอากาศชุมพรได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง(ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteithสามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมกราคม

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน และช่วงนี้อาจจะเกิดภาวน้ำท่วมทำให้พืชเสียหายได้ในช่วงต้นเดือนมีนาคมถึงปลายเดือนมกราคม

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจจะเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ในแผนภูมิจะเห็นได้ว่าไม่มีช่วงขาดแคลนน้ำแต่อย่างใด

(ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-4 ถึง รูปที่ 2-5)

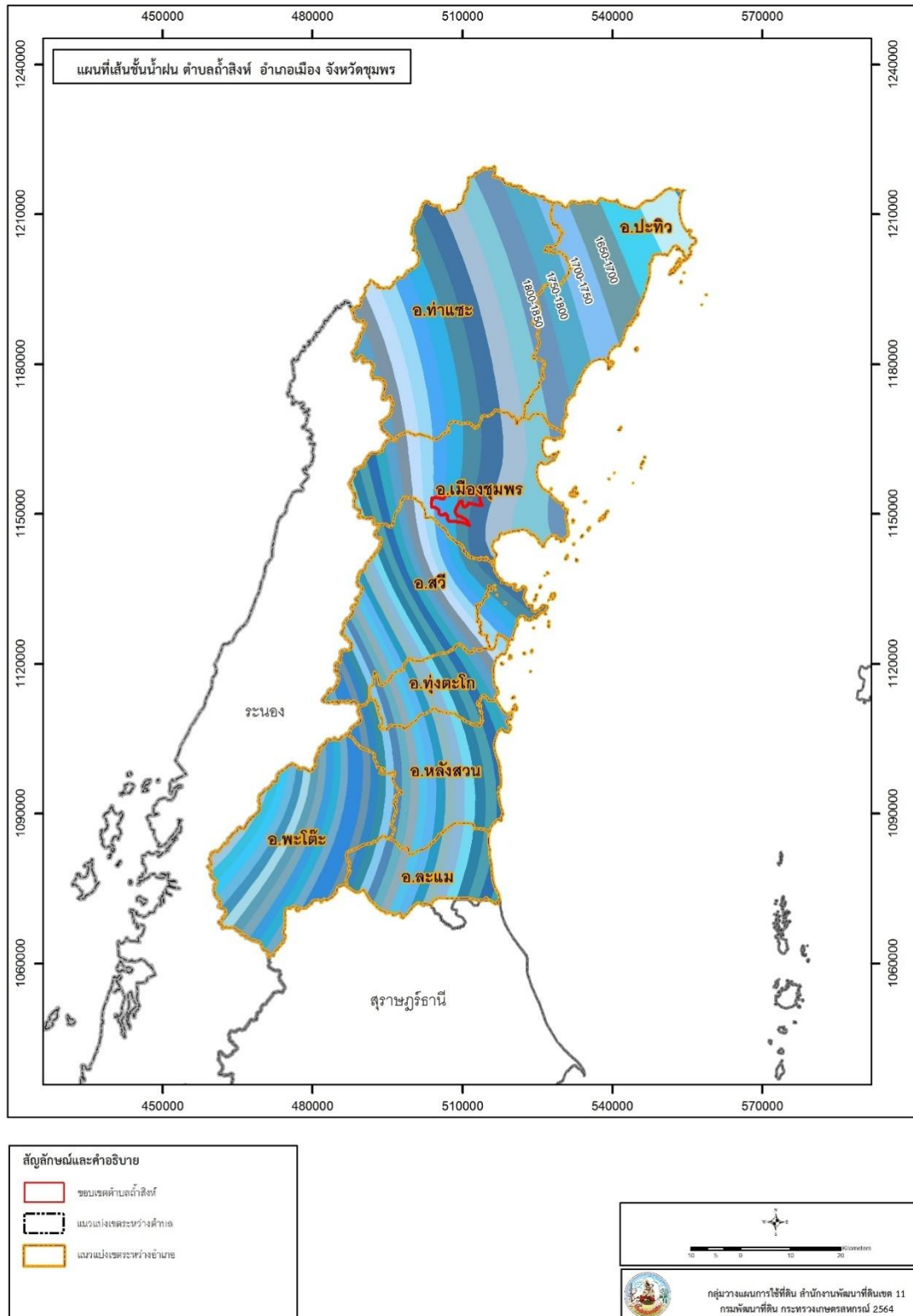
ตารางที่ 2-1สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเมือง จังหวัดชุมพรปี 2532-2562

เดือน	อุณหภูมิ ต่ำสุด (°C)	อุณหภูมิ สูงสุด (°C)	อุณหภูมิ เฉลี่ย (°C)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวนวัน ฝนตก (วัน)	ปริมาณ ฝนใช้การ* (มม.)	การระเหย และการคายน้ำ อ้างอิง* (มม.)
ม.ค.	21.9	30.8	25.9	81.0	95.4	7.9	66.0	76.4
ก.พ.	22.5	31.9	26.8	79.0	50.2	5.1	64.1	69.2
มี.ค.	23.6	33.3	27.9	78.0	110.3	6.8	77.5	69.2
เม.ย.	24.7	34.4	28.8	78.0	93.0	7.9	78.3	65.4
พ.ค.	25.0	33.6	28.3	81.0	170.3	16.9	80.6	76.4
มิ.ย.	24.8	32.6	27.9	81.0	162.2	18.2	78.0	86.6
ก.ค.	24.4	31.9	27.3	82.0	190.6	21.2	79.1	89.9
ส.ค.	24.5	31.8	27.3	82.0	200.6	20.4	80.3	96.2
ก.ย.	24.3	31.6	27.1	83.0	175.8	19.7	74.7	86.6
ต.ค.	23.9	31.2	26.8	85.0	253.2	19.6	68.2	57.7
พ.ย.	23.2	30.6	26.4	84.0	264.8	14.0	64.2	76.4
ธ.ค.	22.0	30.2	25.7	80.0	162.0	8.5	68.8	93.1
รวม	-	-	-	-	1,928.4	166.2	879.8	943.1
เฉลี่ย	23.7	32.0	27.2	81.2	-	-	-	-

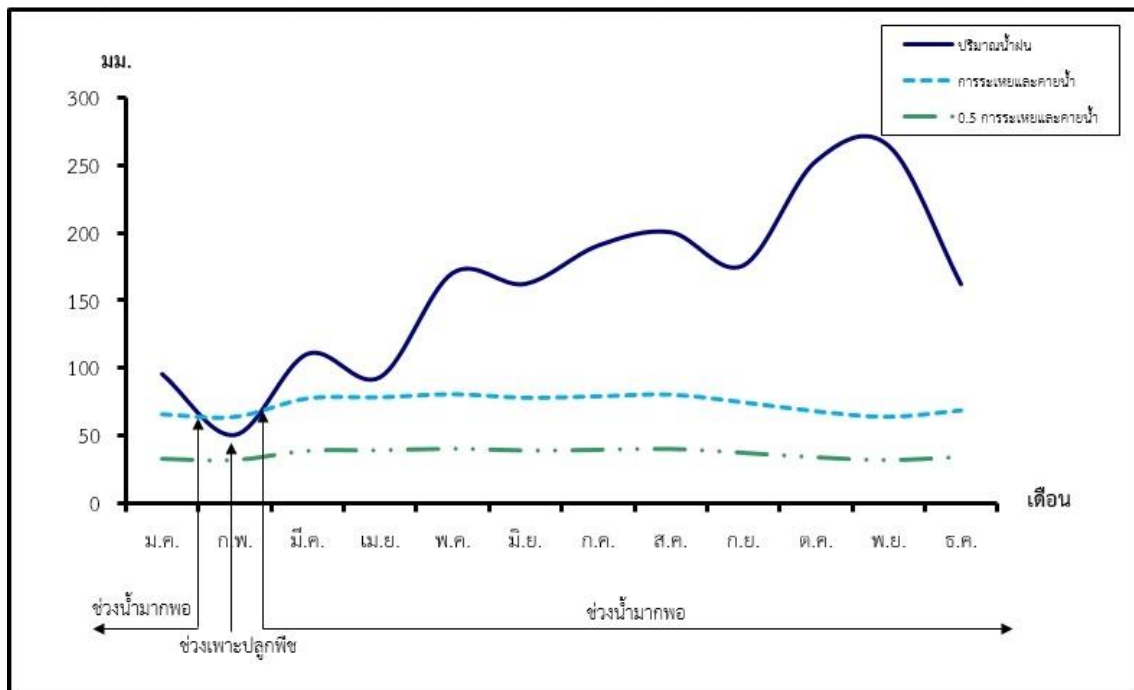
หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

รูปที่ 2-4 เส้นชั้นน้ำฝน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

รูปที่ 2-5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดชุมพร

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2564) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 733 ไร่ หรือร้อยละ 3.69 ของพื้นที่ตำบล
- 2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 14,571 ไร่ หรือร้อยละ 73.29 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 6,184 ไร่ หรือร้อยละ 31.11 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม ยางพารา ปาล์มน้ำมัน กาแฟ หมาก เนื่องจากการปลูกปาล์มน้ำมัน กาแฟ หมาก เป็นแปลงเดี่ยวยังพบการปลูกร่วมกับไม้ผลผสมอีกด้วย

2.2) ไม้ผล มีเนื้อที่ 8,387 ไร่ หรือร้อยละ 42.2 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม/เสื่อมโทรม ทุเรียน มะพร้าว กล้วย มังคุด ลองกอง ลางสาด

3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 4,354 ไร่ หรือร้อยละ 21.90 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าไม้ผลัดใบ รอสภาพฟื้นฟู ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์

4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 88 ไร่ หรือร้อยละ 0.44 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน

5) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 134 ไร่ หรือร้อยละ 0.67 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า บ่อลูกรัง พื้นที่ถม

(ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-6)

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	733	3.69
A	พื้นที่เกษตรกรรม	14,571	73.29
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	178	0.90
A302	ยางพารา	1,123	5.65
A303	ปาล์มน้ำมัน	3,080	15.49
A303/A401	ปาล์มน้ำมัน/ไม้ผลผสม	635	3.19
A303/A403	ปาล์มน้ำมัน/ทุเรียน	67	0.34
A303/A405	ปาล์มน้ำมัน/มะพร้าว	420	2.11
A312	กาแฟ	12	0.06
A312/A317	กาแฟ/หมาก	17	0.09
A312/A401	กาแฟ/ไม้ผลผสม	323	1.62
A312/A403	กาแฟ/ทุเรียน	163	0.82
A312/A405	กาแฟ/มะพร้าว	6	0.03
A317	หมาก	8	0.04
A317/A401	หมาก/ไม้ผลผสม	35	0.18
A317/A403	หมาก/ทุเรียน	88	0.44
A317/A405	หมาก/มะพร้าว	29	0.15
A400	ไม้ผลสร้าง/เสื่อมโทรม	64	0.32
A401	ไม้ผลผสม	5,178	26.05
A403	ทุเรียน	1,869	9.40
A403/A405	ทุเรียน/มะพร้าว	407	2.05
A403/A411	ทุเรียน/กล้วย	427	2.15
A403/A420	ทุเรียน/ยางสด ลองกอง	100	0.50
A405	มะพร้าว	250	1.26
A405/A420	มะพร้าว/ยางสด ลองกอง	7	0.04
A411	กล้วย	71	0.36
A419	มังคุด	14	0.07
F	พื้นที่ป่าไม้	4,354	21.90
F200	ป่าไม้ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	34	0.22

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

F201	ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์	4,311	21.69
------	---------------------	-------	-------

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
M	พื้นที่เปิดเตล็ด	134	0.67
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	84	0.42
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	22	0.11
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	17	0.09
M302	บ่อลูกรัง	9	0.05
M405	พื้นที่ถม	2	0.01
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	88	0.44
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		19,880	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2564)

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2562 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลถ้ำสิงห์ มีประชากรรวม 3,430 คน แยกเป็นชาย 1,687 คน เป็นหญิง 1,743 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,430 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 650 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 780 ครัวเรือน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4 และรูปที่ 2-7

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ปี 2562

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร(คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลถ้ำสิงห์	1,430	1,687	1,743	3,430
หมู่ที่ 1 ถ้ำสิงห์	399	454	474	928
หมู่ที่ 2 เขายาว	148	189	175	364
หมู่ที่ 3 ควนจำปา	215	245	255	500
หมู่ที่ 4 ถ้ำเพิง	240	280	278	558
หมู่ที่ 5 ห้วยแก้ว	252	317	331	648
หมู่ที่ 6 หนองตำเสา	176	202	230	432

ที่มา : กรมการปกครอง (2562)

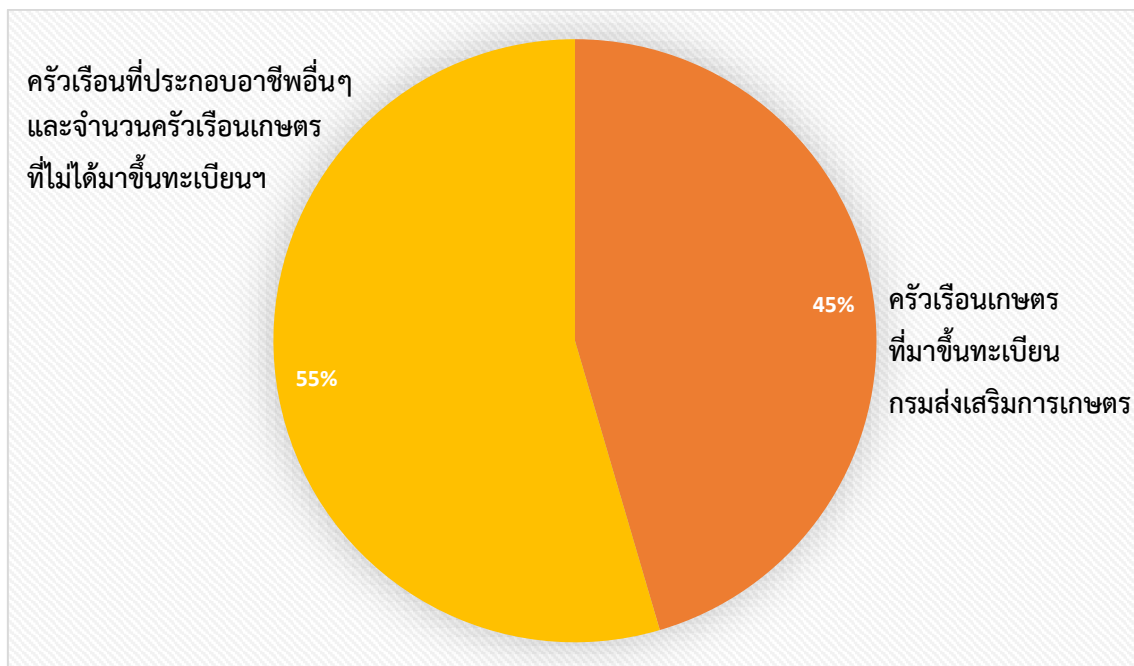

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร
ปี 2562

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	1,430	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	650	45.46
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	780	54.54

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2562)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2562)

รูปที่ 2-7 สัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

2) สภาพทั่วไป

2.1 การศึกษา

ตำบลถ้ำสิงห์มีสถานศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน ภายในตำบล จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนชุมชนบ้านถ้ำสิงห์ หมู่ที่ ๑ ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีนายประมวล พรหมศรี เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน (โรงเรียนบ้านควนจำปา หมู่ที่ ๓ ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ได้มีหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต ๑ แจ้งเรื่อง ประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต ๑ เรื่องการเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ โดยบรรดาเอกสารหลักฐานทางการศึกษา ทรัพย์สินต่างๆ ของโรงเรียนบ้านควนจำปา และต้องนำนักเรียนจากโรงเรียนบ้านควนจำปามาเรียนร่วมกับนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านถ้ำสิงห์ มอบให้โรงเรียนชุมชนบ้านถ้ำสิงห์ ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร)

- ศูนย์พัฒนาเล็กตำบลถ้ำสิงห์ ๑ แห่ง
- โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ๑ แห่ง

2.2 สาธารณสุข

ภายในตำบลถ้ำสิงห์มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลถ้ำสิงห์ ซึ่งให้บริการอนามัยขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลถ้ำสิงห์ ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๑ บ้านถ้ำสิงห์ ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร มีเจ้าหน้าที่ประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลถ้ำสิงห์ จำนวน ๔ คน เพื่อให้บริการอนามัยขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนในเขตตำบลถ้ำสิงห์ทั้งตำบลและตำบลใกล้เคียง รวมจำนวน ๖ หมู่บ้าน สามารถให้การปฐมพยาบาล และการตรวจรักษาที่ไม่ซับซ้อน ถ้าหากเกินความสามารถของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ก็จะส่งไปยังโรงพยาบาลชุมพร เขตระนอง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลถ้ำสิงห์ ก็มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ซึ่งคัดเลือกจากประชาชนในหมู่บ้านเข้ารับการอบรมด้านสาธารณสุขมูลฐาน เพื่อนำไปเผยแพร่ให้กับประชาชนในหมู่บ้านต่อไป สำหรับอัตราการใช้น้ำร้อยละ ๑๐๐ %

2.3 อาชญากรรม

การดูแลและรักษาความสงบเรียบร้อยในชีวิตและทรัพย์สินของตำบลถ้ำสิงห์ อยู่ในเขตความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรบ้านวิสัยเหนือ ตำบลวิสัยเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ซึ่งในตำบลถ้ำสิงห์ นั้นมีป้อมสายตรวจประจำตำบลถ้ำสิงห์ ๑ ป้อม อยู่บริเวณหน้าโรงเรียนชุมชนบ้านถ้ำสิงห์ หมู่ที่ ๑ บ้านถ้ำสิงห์ ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

2.4 ยาเสพติด

ปัญหา ยาเสพติดในตำบลลำสิงห์ จากการที่ทางสถานีตำรวจภูธรบ้านวิสัยเหนือได้แจ้งให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลลำสิงห์ทราบนั้นพบว่าในเขตตำบลลำสิงห์มีผู้ที่ติดยาเสพติดเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นถือว่าน้อย และยังไม่พบผู้ค้า

2.5 การสังคมสงเคราะห์

องค์การบริหารส่วนตำบลลำสิงห์ได้ดำเนินการด้านสังคมสงเคราะห์ ตัวอย่างเช่น

- ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์ .
- รับลงทะเบียนและประสานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
- ประสานการทำบัตรผู้พิการ
- ออกพื้นที่รับเรื่องราวร้องทุกข์

ฯลฯ

3) ระบบบริการพื้นฐาน

3.1 การคมนาคมขนส่ง

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำสิงห์ มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ โดยถนนลาดยางถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนหินคลุก และถนนดินลูกรัง ซึ่งถนนเชื่อมต่อระหว่างเทศบาลตำบลขุนกระหัง องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งคา องค์การบริหารส่วนตำบลวิสัยเหนือ และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา ส่วนมากเป็นถนนหินคลุก

4)ระบบเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพของประชาชนในเขตตำบลลำสิงห์ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม โดยมีการทำสวนทุเรียน ลองกอง กาแฟ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา เป็นต้น หลังจากฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรของตนเองเสร็จสิ้นลง ก็ทำงานอื่นๆ เช่น รับจ้างทั่วไป ค้าขาย โดยมีการหารายได้เสริมจากการจัดตั้งกลุ่มอาชีพภายใต้ตำบล

5) ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

5.1 การนับถือศาสนา

ประชากรในเขตตำบลลำสิงห์ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัดและสำนักสงฆ์ เป็นสถานที่สำหรับประกอบกิจกรรมงานประเพณี และพิธีกรรมทางศาสนา และยังมีประชากรที่นับถือศาสนาคริสต์ โดยมีโบสถ์สำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในเขตตำบลลำสิงห์ มีวัด สำนักสงฆ์ และโบสถ์คริสต์ ดังนี้

1. วัดลำสิงห์	ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านลำสิงห์
2. วัดห้วยแก้ว	ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านห้วยแก้ว

3. สำนักสงฆ์ถ้ำเพิง	ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านถ้ำเพิง
4. วัดนักบุญยอแซฟ	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ บ้านลำสิงห์

5.2 ประเพณีและงานประเพณี

- ประเพณีวันขึ้นปีใหม่	ประมาณเดือนมกราคม
- ประเพณีวันสงกรานต์	ประมาณเดือนเมษายน
- ประเพณีแห่เทียนฯ	ประมาณเดือนกรกฎาคม
- ประเพณีลอยกระทง	ประมาณเดือนตุลาคม พฤศจิกายน

5.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น

ประชาชนในเขตตำบลลำสิงห์ได้อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การรักษาโรคด้วยสมุนไพรพื้นบ้าน วิธีการปลูกทุเรียนคุณภาพดี เป็นต้น

ภาษาถิ่น ส่วนมากพูดภาษากลาง (เพชรบุรี ราชบุรี) และภาษาไทย

5.4 สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

ประชาชนในเขตตำบลได้แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรไว้จำหน่ายและเป็นของที่ระลึก ได้แก่ ทุเรียนกวน ทุเรียนทอด กาแฟสำเร็จรูปจากวิสาหกิจชุมชนกลุ่มกาแฟบ้านลำสิงห์

6) หมอพื้นบ้าน อาสา กรรมพัฒนาที่ดิน

หมอพื้นบ้านในตำบลลำสิงห์จำนวน 8 ราย คือ

1. นาย นิคม ศิลปสร	หมอพื้นบ้านอาสาสมัครหมู่บ้าน
2. นาย ประจักษ์ มีมานะ	หมอพื้นบ้านอาสาสมัครหมู่บ้าน
3. นาย พนา เสวตเวช	หมอพื้นบ้านอาสาสมัครหมู่บ้าน
4. นาง นงเยาว์ รัตนราช	หมอพื้นบ้านอาสาสมัครหมู่บ้าน
5. นาย วีระพล ศรีเดช	หมอพื้นบ้านอาสาสมัครหมู่บ้าน
6. นาย สุรินทร์ อินทรวัฒนา	หมอพื้นบ้านอาสาสมัครหมู่บ้าน
7. นาย เทพชัย ไกรวิลาศ	หมอพื้นบ้านอาสาสมัครหมู่บ้าน
8. นาย นรินทร์ เกตุพิมล	หมอพื้นบ้านอาสาสมัครตำบล
- (กรมพัฒนาที่ดิน, 2563)

7) การถือครองที่ดิน

ปี 2562 ตำบลลำสิงห์มีจำนวนครัวเรือน 1,430 ครัวเรือน (ประชากร 3,430 คน) จำนวนครัวเรือนที่ถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร 690 ครัวเรือน พื้นที่ถือครองเฉลี่ย 15.50ไร่/ครัวเรือน (ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564)

8) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพของประชาชนในเขตตำบลลำสิงห์ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 55.39ประชากรที่กำลังศึกษาร้อยละ19.15 และรับจ้างทั่วไปร้อยละ 11.86นอกนั้นเป็น รับราชการ-รัฐวิสาหกิจ ประกอบธุรกิจส่วนตัว และงานอื่นๆ มีรายละเอียดดังนี้

8.1) การประกอบอาชีพ

ตำบลลำสิงห์ เป็นพื้นที่เหมาะสมสำหรับทำการเกษตร ประชากรส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ซึ่งมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือทุเรียน, ลองกอง, กาแฟ, กล้วยหอม, ปาล์มน้ำมัน และยางพารา เป็นต้น โดยมีการหารายได้เสริมจากการจัดตั้งกลุ่มอาชีพภายในตำบล นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ วัดลำสิงห์มีถ้ำที่มีหินงอกหินย้อยและภาพเขียนสมัยโบราณ และจุดชมวิวกาแพง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

8.1.1)อาชีพทำเกษตรกรรมเกษตรกรส่วนใหญ่ทำสวนไม้ผลไม้อื่นเช่นทุเรียน, ลองกอง, กาแฟ, กล้วยหอม เป็นต้น และพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่นปาล์มน้ำมัน และยางพารา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกลุ่มถนนอาหารเครื่องแกง กลุ่มเกษตรกรทำสวนกล้วยตำบลลำสิงห์ กลุ่มกล้วยอบน้ำผึ้ง เป็นต้น

8.1.2)ด้านอุตสาหกรรมตำบลลำสิงห์มีอุตสาหกรรมแปรรูปกาแฟระดับชุมชน เช่น กลุ่มวิสาหกิจกาแฟลำสิงห์ เป็นต้น

8.2) ด้านแรงงาน

ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่จะทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก และมีการจ้างแรงงานพม่าประเทศเพื่อนบ้านมาช่วยทำการเกษตรโดยเฉพาะพืชทุเรียน ยางพารา โดยจ้างแรงงานประจำสวนของตนเอง

8.3) ด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร

เนื่องจากสภาพพื้นที่ตอน มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนชันแหล่งน้ำทางการเกษตรไม่เพียงพอ ในพื้นที่ตำบลลำสิงห์ มีแหล่งน้ำที่สำคัญหลายแห่ง คือ สระน้ำหนองตำเสา ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่ใช้ในการเพาะปลูกในพื้นที่นอกจากนี้พื้นที่แหล่งน้ำธรรมชาติที่อยู่ในบริเวณตำบลลำสิงห์ มีลำห้วย มีอยู่ในบริเวณ หมู่ที่ 3 บ้านควนจำปา จำนวน 1 สาย และหมู่ที่5 บ้าน

ห้วยแก้ว จำนวน 4 นอกจากนี้มี บึง, สระหนอง และอื่นๆจำนวน 7 แห่งแต่แหล่งน้ำธรรมชาติเหล่านี้ไม่เพียงพอต่อการอุปโภค-บริโภค และการทำการเกษตรของเกษตรกรตำบลถ้ำสิงห์ในช่วงฤดูแล้ง

8.4) ด้านรายได้-รายจ่าย

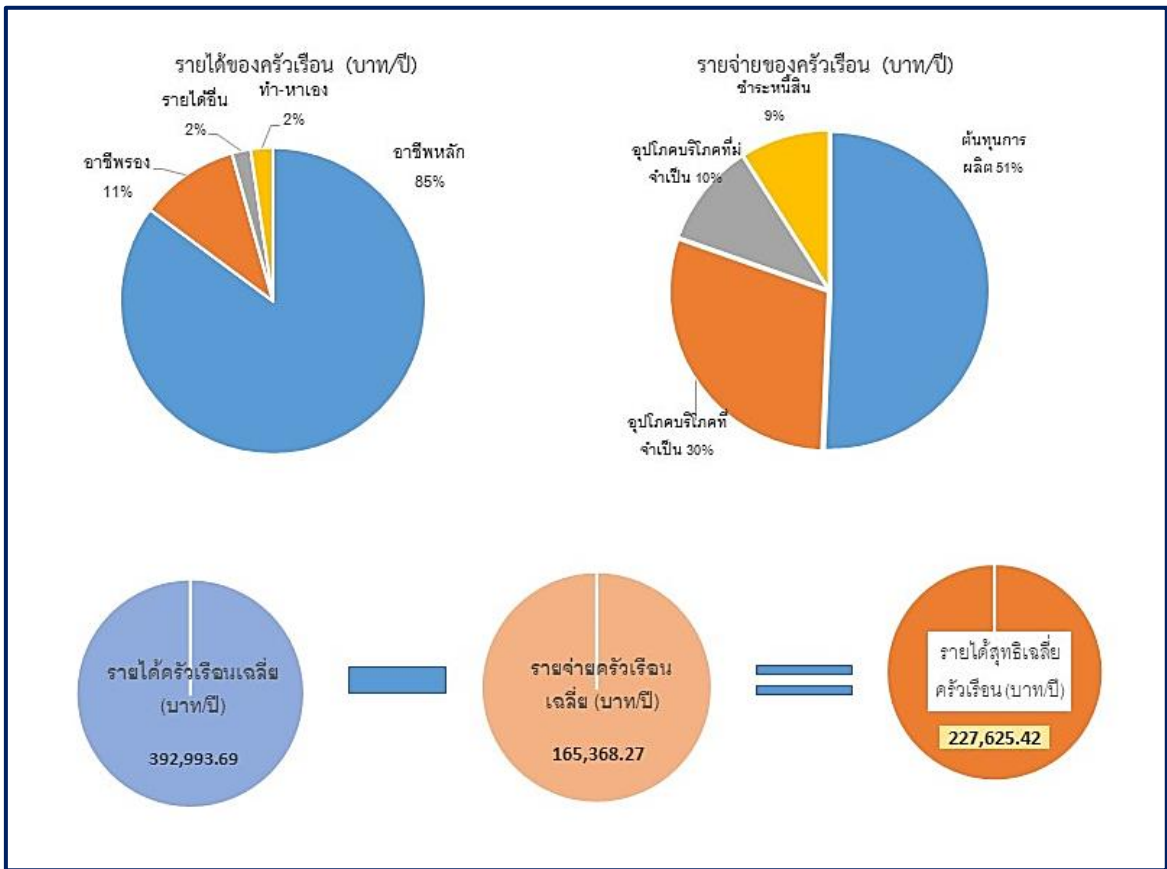
จากข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2562 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 392,993 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 142,778 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 165,368 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 60,080 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 227,625 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 82,698 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-6 และรูปที่ 2-8(กรมการพัฒนาชุมชน,2562)

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ปี 2562

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลถ้ำสิงห์								
หมู่ที่ 1 ถ้ำสิงห์	393,865.27	22,552.30	3,450.21	4,866.11	424,733.89	161,385.37	200,368.99	76,133.84
หมู่ที่ 2 เขายาว	439,191.01	11,451.69	6,465.39	6,415.73	463,523.82	176,297.52	152,630.34	58,051.71
หมู่ที่ 3 ควนจำปา	211,814.52	40,629.03	10,548.47	4,274.19	267,266.21	98,928.39	76,286.65	28,237.44
หมู่ที่ 4 ถ้ำเพิง	411,270.27	115,986.49	8,662.84	19,668.92	555,588.51	197,187.29	229,790.54	81,556.35
หมู่ที่ 5 ห้วยแก้ว	200,383.33	13,558.33	7,156.67	17,716.67	238,815.00	78,514.52	134,022.50	44,062.19
หมู่ที่ 6 หนองตำเสา	297,500.00	35,785.87	15,947.28	2,070.65	351,303.80	126,744.90	144,081.52	51,982.35
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่	334,693.10	41,296.18	7,778.42	9,225.99	392,993.69	142,778.92	165,368.27	60,080.10

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2562)

รูปที่ 2-8 รายได้-รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลถ้ำสิงห์ จะอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (เขตปฏิรูปที่ดิน หมายถึง ที่ดินที่เป็นชุมชนเต็มรูปแบบมาก่อน ที่ดินที่เป็นไร่นาทำกินของราษฎรตั้งแต่บรรพบุรุษ และที่ดินป่าเสื่อมโทรมหมดสภาพป่าและไม่สามารถฟื้นสภาพป่าได้อีก ไม่รวมถึงป่าในเขตนุรักษ์ เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตน้ำลำธาร) หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4 - 01 คือ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประเทศไทย

หมู่ที่ 1 ตำบลถ้ำสิงห์ จำนวน 2,487 ไร่ 3 งาน 41 วา

หมู่ที่ 2 ตำบลถ้ำสิงห์ จำนวน 1,106 ไร่ 3 งาน 1 วา

หมู่ที่ 3 ตำบลถ้ำสิงห์ จำนวน 1,175 ไร่ 1 งาน 84 วา

หมู่ที่ 4 ตำบลถ้ำสิงห์ จำนวน 2,156 ไร่ 3 งาน 39 วา

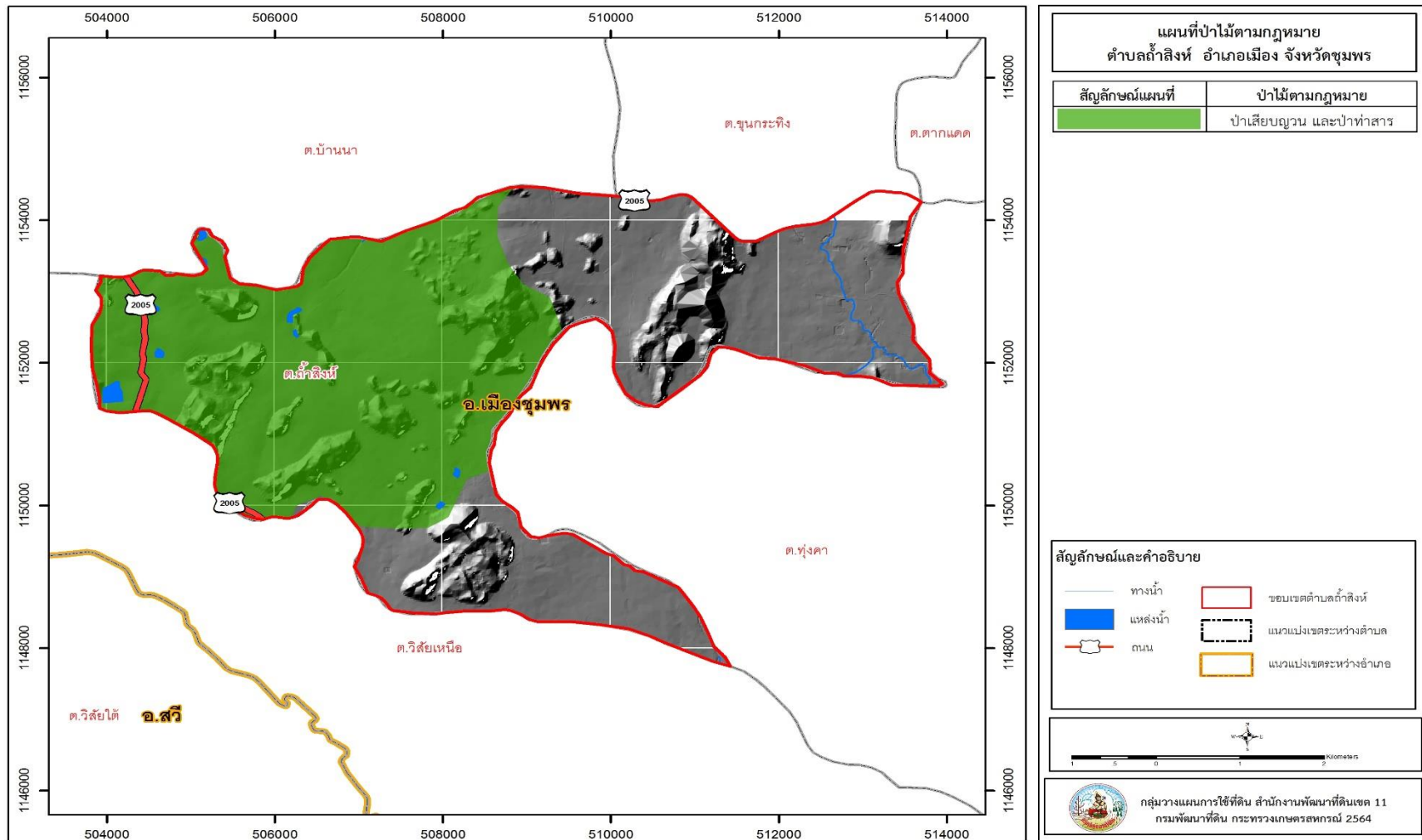
หมู่ที่ 5 ตำบลถ้ำสิงห์ จำนวน - ไร่ - งาน - วา

หมู่ที่ 6 ตำบลถ้ำสิงห์ จำนวน 1,419 ไร่ 2 งาน 62 วา

(ข้อมูลจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัดชุมพร ณ เดือนมีนาคม 2557)

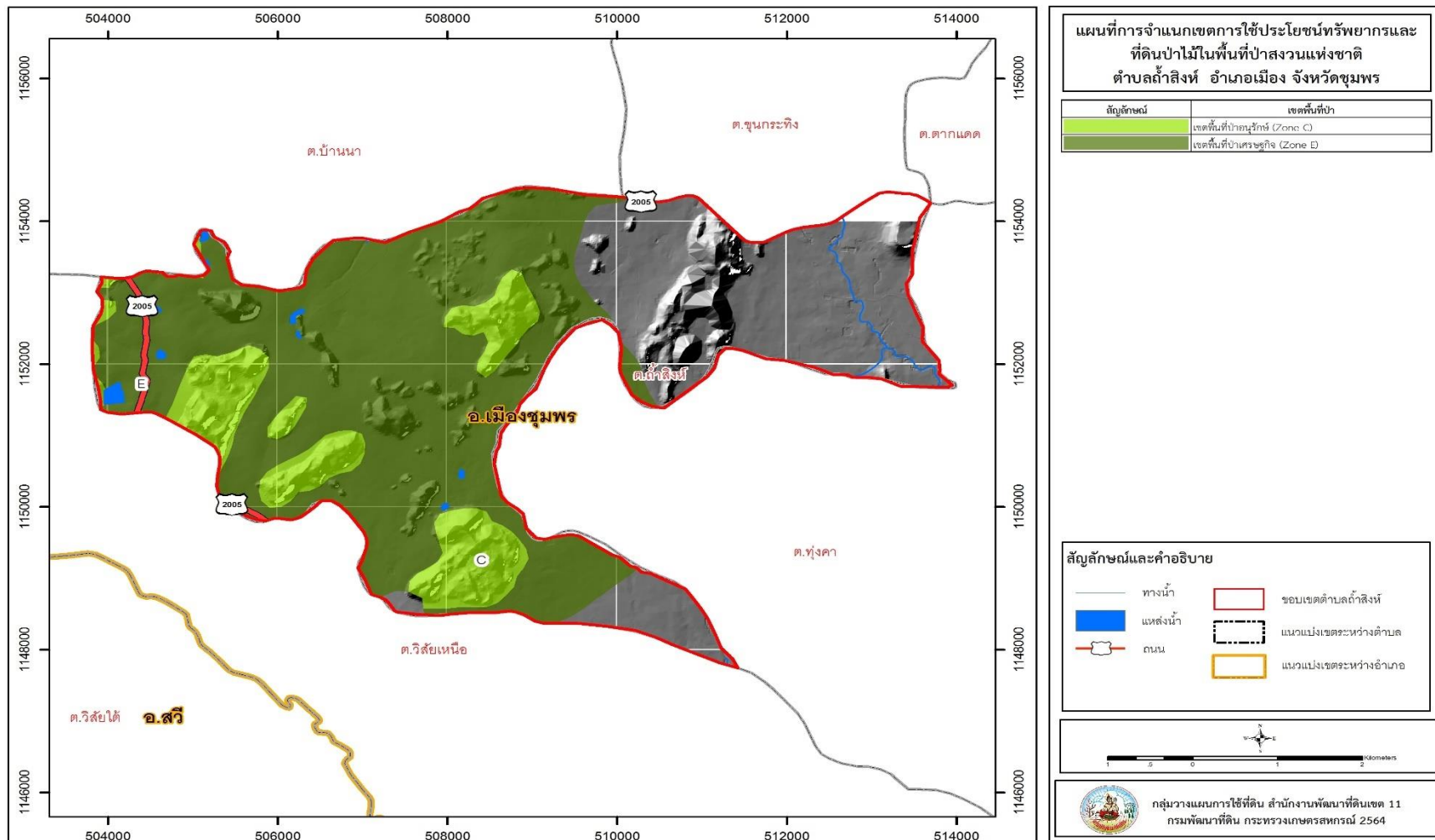
แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

รูปที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

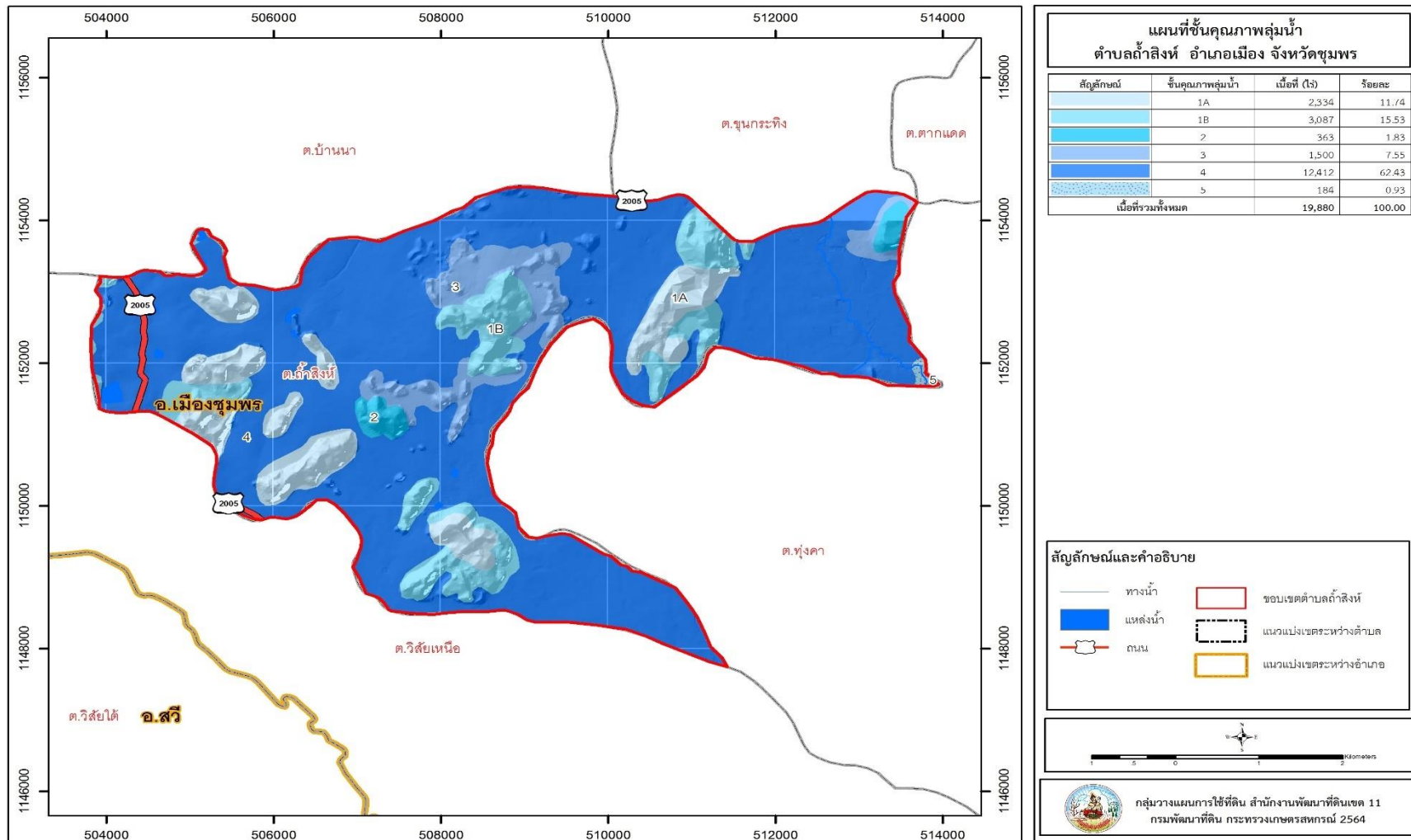
แผนการใช้ที่ดินตำบลลำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

รูปที่ 3-2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลลำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 น้ำผิวดิน

- 1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติมีอยู่ด้วยกัน 5 สายประกอบด้วย
  - ลำน้ำ, ลำห้วย มีอยู่ในบริเวณ หมู่ที่ 3 บ้านควนจำปา จำนวน 1 สาย
  - ลำห้วย หมู่ที่ 5 บ้านห้วยแก้ว จำนวน 4 สาย
- 2) การพัฒนาแหล่งน้ำ มีการก่อสร้างฝาย บ่อน้ำตื้น และสระน้ำประกอบด้วย
  - ฝาย จำนวน 4 แห่ง
  - บ่อน้ำตื้น จำนวน 112 แห่ง
  - สระน้ำ จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ สระน้ำหนองตำเสา สระน้ำบ้านถ้ำสิงห์ เป็นต้น

3.2.2 น้ำใต้ดิน

- บ่อบาดาลดำเนินการโดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล จำนวน 12 แห่ง

ตารางที่ 3-2 บ่อบาดาล ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

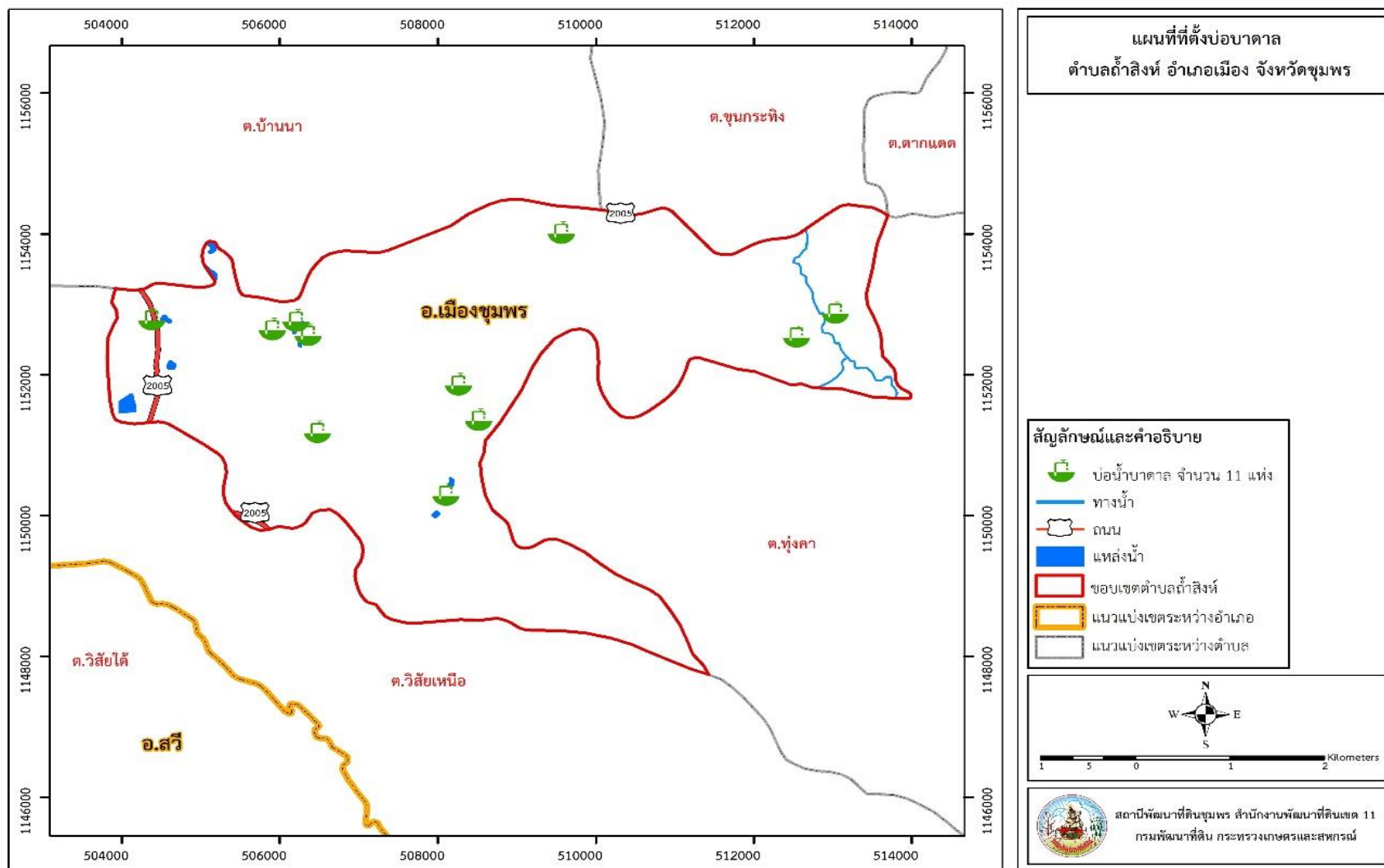
ลำดับ	พิกัด UTM Zone 47P		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึกเจาะ (ม.)	ระดับน้ำปกติ (ม.)
	Easting	Northing				
1	506208	1152769	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	35	9
2	505908	1152646	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	40	8.5
3	506360	1152569	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	36	7.35
4	508265	1151864	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	121	36
5	504382	1152787	บ่อเกษตร	ใช้ได้-น้ำจืด	30	12
6	506479	1151189	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	121.5	40.5
7	509569	1154019	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	54	36.2
8	508105	1150298	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	42	7.5
9	508790	1150395	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	21	1.8
10	508520	1151359	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	87	31.5
11	513035	1152883	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	21	1.52
12	512544	1152545	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	34.5	2.89

หมายเหตุ: แสดงเฉพาะบ่อบาดาลที่มีข้อมูลสมบูรณ์

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2562)

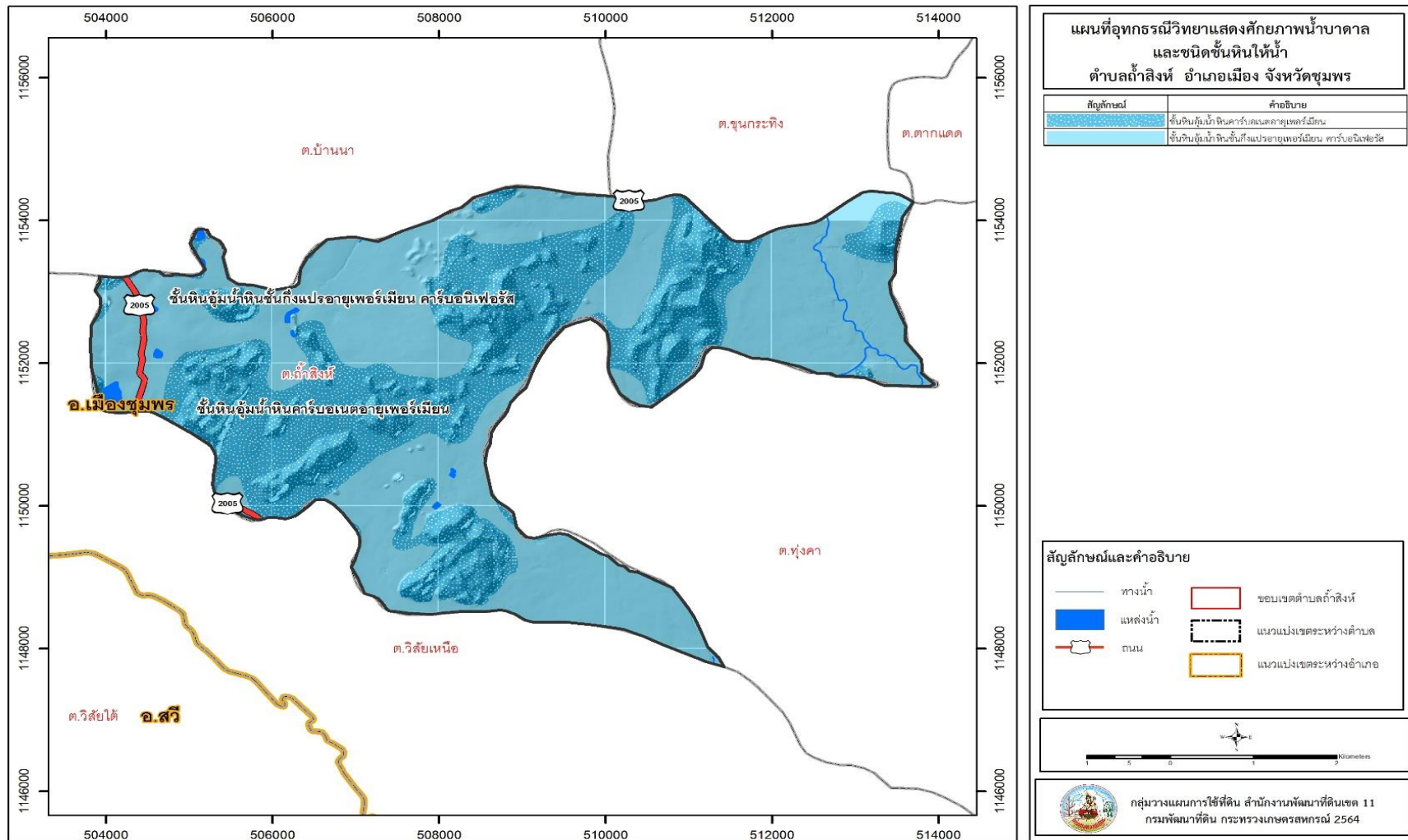
แผนการใช้ที่ดินตำบลลำสิงห์ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

รูปที่ 3-5อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำตำบลถ้ำสิงห์อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ประกอบด้วย

1) ชุดดินอ่าวลึก (Ak) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดีมีเนื้อที่รวมทั้งหมด 10,595 ไร่ หรือร้อยละ 53.29 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ak-cB: ชุดดินอ่าวลึก มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 2 - 5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 9,447 ไร่ หรือร้อยละ 47.52 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Ak-Cc : ชุดดินอ่าวลึก มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 5 - 12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,148 ไร่ หรือร้อยละ 5.77 ของพื้นที่ตำบล

2) ชุดดินชุมพร (Cp) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดีถึงปานกลาง คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Cp-sLB: ชุดดินชุมพร มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2 - 5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 526 ไร่ หรือร้อยละ 2.65 ของพื้นที่ตำบล

3) ชุดดินคองซ์ (Kh) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำดี คือ

3.1) หน่วยแผนที่ดิน Kh-mw- sLB:ชุดดินคองซ์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง ติลาอ่อนและดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2 - 5 เปอร์เซ็นต์มีเนื้อที่ 759 ไร่ หรือร้อยละ 3.82 ของพื้นที่ตำบล

4) ชุดดินพะโต๊ะ (Pto) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขามีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 82 ไร่ หรือร้อยละ 0.42 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Pto-sLC: ชุดดินพะโต๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5 - 12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 23 ไร่ หรือร้อยละ 0.12 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Pto-sLD: ชุดดินพะโต๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12 - 20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 59 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของพื้นที่ตำบล

5) ชุดดินสวี (Sw) สภาพพื้นที่เป็นค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Sw-sLB: ชุดดินสวี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2 - 5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,031 ไร่ หรือร้อยละ 5.19 ของพื้นที่ตำบล

6) ชุดดินทุ่งค่าย (Tuk) สภาพพื้นที่เป็นราบเรียบ มีการระบายน้ำเร็ว มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 1,544 ไร่ หรือร้อยละ 2.48 ของพื้นที่ตำบล คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Tuk-clB: ชุดดินทุ่งค่าย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2 - 5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,017 ไร่ หรือร้อยละ 5.12 ของพื้นที่ตำบล

7) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC) มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่สูงชันถึง สูงชันมากที่สุด มีเนื้อที่ 5,049 ไร่ หรือร้อยละ 25.40 ของพื้นที่ตำบล

8) พื้นที่เบ็ดเตล็ด (Miscellaneous areas) มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 821 ไร่ หรือร้อยละ 4.13 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

- หน่วยแผนที่ดิน U : พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 733 ไร่ หรือร้อยละ 3.69 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน W : พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 88 ไร่ หรือร้อยละ 0.44 ของพื้นที่ตำบล
ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 3-3 ถึง 3-4 และรูปที่ 3-6 ถึง 3-7

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

ตารางที่ 3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

หน่วย แผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Ak-cB	ชุดดินอ่าวลึก มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 2 - 5 เปอร์เซ็นต์	9,447	47.52
Ak-cC	ชุดดินอ่าวลึก มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียวความลาดชัน 5-12เปอร์เซ็นต์	1,148	5.77
Cp-sLB	ชุดดินชุมพร มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2 - 5 เปอร์เซ็นต์	526	2.65
Kh-mw-sLB	ชุดดินคอกหงษ์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง ศิลาอ่อนและดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2 - 5 เปอร์เซ็นต์	759	3.82
Pto-slC	ชุดดินพะโต๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5 - 12 เปอร์เซ็นต์	23	0.12
Pto-slD	ชุดดินพะโต๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12 - 20 เปอร์เซ็นต์	59	0.30
Sw-sLB	ชุดดินสวี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2 - 5 เปอร์เซ็นต์	1,031	5.19
Tuk-clB	ชุดดินทุ่งค่าย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2 - 5 เปอร์เซ็นต์	1,071	5.12
SC	พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	5,049	25.40
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	733	3.69
W	พื้นที่น้ำ	88	0.44
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		19,880	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

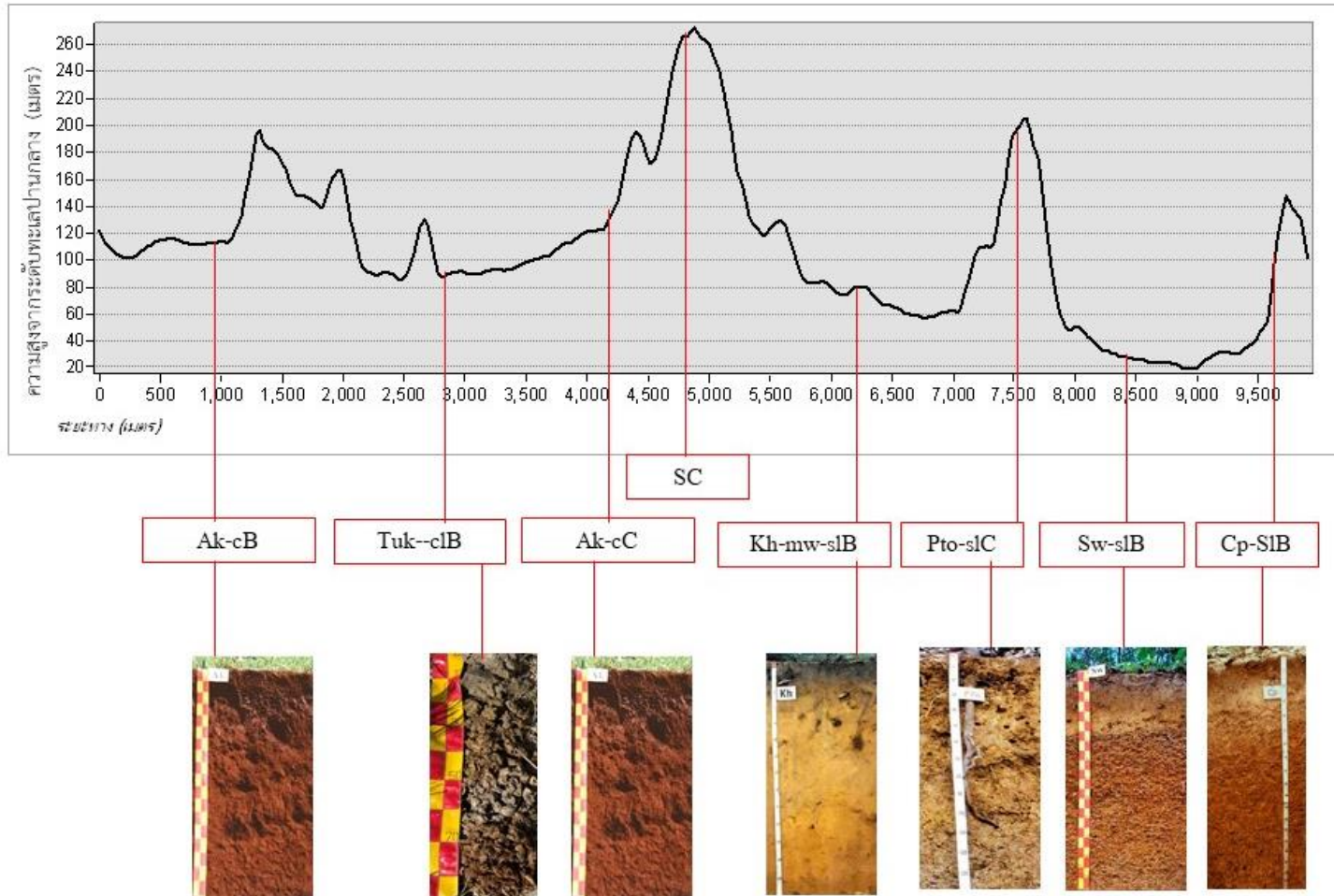
ตารางที่ 3-4 สมบัติดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	โพแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์ (K ₂ O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Ak-cB	2-5	ดี	10-20	35-75	>150	ปานกลาง	ต่ำปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	9,447	47.52
Ak-cC	5-12	ดี	10-20	35-75	>150	ปานกลาง	ต่ำปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	1,148	5.77
Cp-slB	2-5	ดี	<10	<35	0-50	ค่อนข้างต่ำ	ต่ำปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	526	2.65
Kh-mw-slB	2-5	ดีปานกลาง	<10	<35	>150	ค่อนข้างต่ำ	ต่ำปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	759	3.82
Pto-slC	5-12	ดี	<10	<35	50-100	ต่ำ	ต่ำปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	23	0.12
Pto-slD	12-20	ดี	<10	<35	50-100	ค่อนข้างต่ำ	ต่ำปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	59	0.30
Sw-slB	2-5	ดี	<10	<35	50-100	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,031	5.19
Tuk-clB	2-5	เลว	<10	35-75	0-50	ค่อนข้างต่ำ	ต่ำปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	1,071	5.12
SC	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมเนื้อที่ทั้งหมด									19,880	100.00	

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

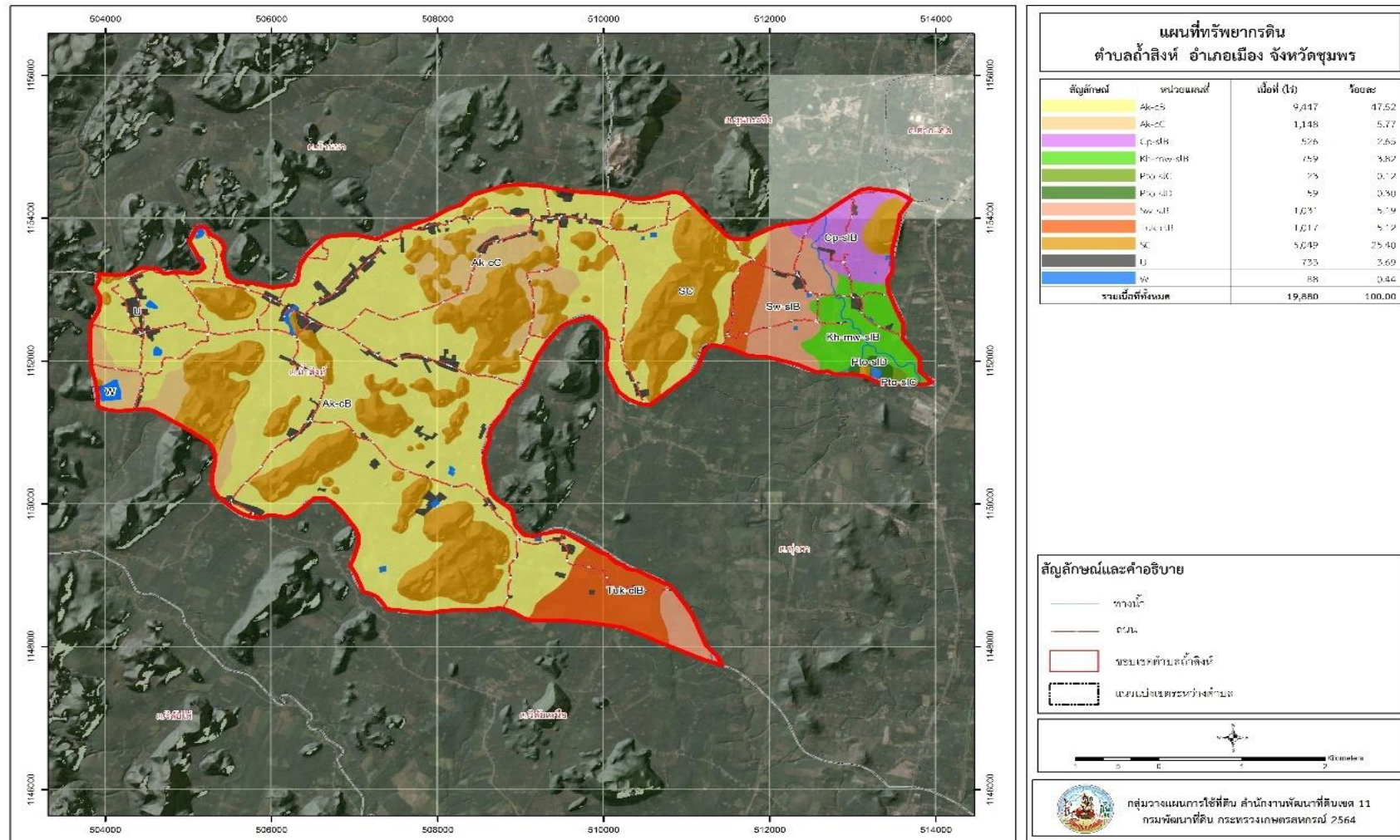
แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

รูปที่ 3-6 ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

รูปที่ 3-7 ทรัพยากรดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

3.3.2 การชะล้างพังทลายของดิน

จากการประเมินการชะล้างพังทลายของดินโดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล (Universal Soil Loss Equation; USLE) ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร มีการชะล้างพังทลายของดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-5 และรูปที่ 3-8

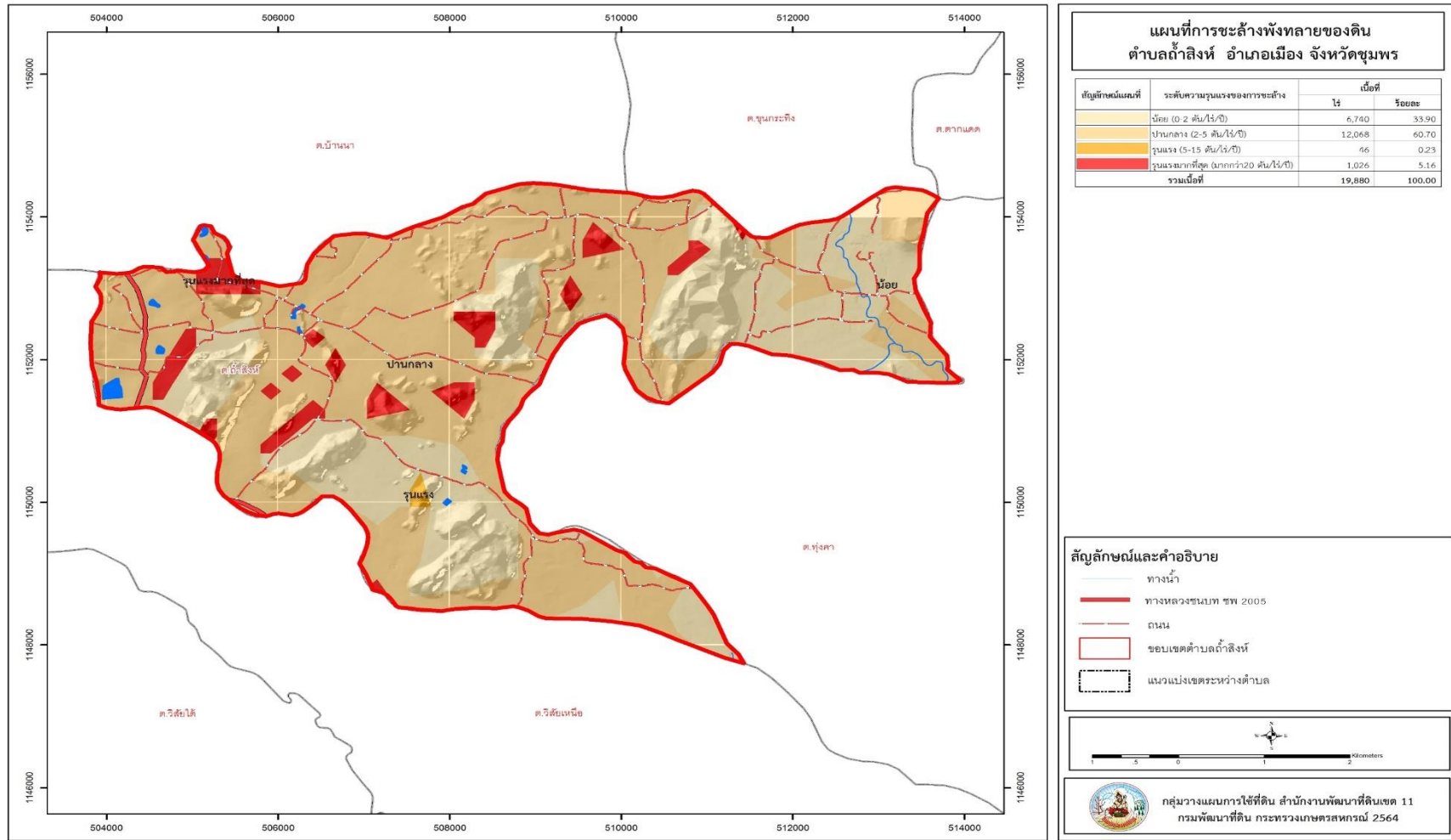
ตารางที่ 3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

การชะล้างพังทลายของดิน	การสูญเสียดิน (ตัน/ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
น้อย (0-2 ตัน/ไร่/ปี)	-	6,740	33.90
ปานกลาง (2-5 ตัน/ไร่/ปี)	24,163	12,068	60.70
รุนแรง (5-15 ตัน/ไร่/ปี)	230	46	0.23
รุนแรงมากที่สุด (>20 ตัน/ไร่/ปี)	20,520	1,026	5.16
รวม	44,913	19,880	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

รูปที่ 3-8 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลถ้ำสิงห์ คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 3) การใช้สารเคมีทางการเกษตรในปริมาณสูง

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และอบต.ตำบลถ้ำสิงห์ มีความต้องการ 3 ประเด็น คือ

- 1) แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 3) แก้ไขปัญหาการใช้สารเคมีทางการเกษตร

○ กรณีการแก้ไขปัญหาคความเสื่อมโทรมของดิน : มีสาเหตุ 2 ประเด็นสำคัญ คือ

- 1) ตำบลถ้ำสิงห์ มีระดับการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่มีรายละเอียด ดังนี้

น้อย	เนื้อที่	6,740 ไร่ (33.90%)
ปานกลาง	เนื้อที่	12,068 ไร่ (60.70%)
รุนแรง	เนื้อที่	46 ไร่ (0.23%)
รุนแรงมากที่สุด	เนื้อที่	1,026 ไร่ (5.16%)

ดังนั้น เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินดังกล่าว มีความจำเป็นต้องจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เพื่อจัดทำเป็นตำบลต้นแบบต่อไป

2) ความอุดมสมบูรณ์ของดินนั้น พบว่าจากการข้อมูลคุณสมบัติของดินในพื้นที่ตำบลถ้ำสิงห์ส่วนใหญ่ความอุดมสมบูรณ์ของดินอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยมีปริมาณอินทรีวัตอยู่ในระดับปานกลาง, ฟอสฟอรัสอยู่ในระดับต่ำ-ปานกลาง และโพแทสเซียมอยู่ในระดับต่ำ จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงบำรุงดิน ส่วนค่า pH พบว่าปฏิกิริยาของดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรด เนื่องจากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่มีความลาดชันมากกว่า 2 % ซึ่งกรณีของดินกรดควรปรับสภาพให้เป็นกลางโดยใช้ปูนชนิดต่างๆ

○ กรณีการแก้ไขปัญหาคขาดแคลนน้ำ

ในส่วนของกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน กิจกรรมปกติที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาคขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรคือ บ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม. แต่ในข้อเท็จจริงในพื้นที่ไม่ได้สามารถดำเนินการขุดได้เนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสม (มีความลาดชันมากกว่า 5%) และไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ โดยจำเป็นต้องมีการปูฝาย และเกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้บ่อน้ำบาดาล

ในที่ประชุมจากข้อเสนอของเกษตรกรต้องการให้มีการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อนำน้ำใต้ดินมาใช้ นั้น ส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ทั้งนี้ ในพื้นที่การเกษตรพบว่าการขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช (เกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่นิยมกำจัดวัชพืชด้วยสารเคมี ส่งผลให้น้ำที่ผิวดินระเหยได้เร็วกว่าสภาพที่หญ้าปกคลุม)

อย่างไรก็ตาม กรณีปัญหาการขาดแคลนนํ้านั้นได้มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
  - 1.1) โครงการขุดลอกสระเก็บบ้านถ้ำสิงห์ 1 แห่ง
  - 1.2) โครงการธนาคารน้ำใต้ดินครอบคลุมพื้นที่ตำบลถ้ำสิงห์
  - 1.3) โครงการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร หมู่ 1, 2, 5, 6
  - 1.4) โครงการขุดเจาะบ่อบาดาลร่วมกับโซล่าเซลล์ หมู่ 3
  - 1.5) โครงการขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อประปาหมู่บ้าน หมู่ 5
  - 1.6) โครงการขุดลอกสระน้ำสาธารณะเพื่อการเกษตร หมู่ 5
  - 1.7) โครงการขุดลอกสระหนองตำเสา 1 แห่ง หมู่ 6
- 2) การพัฒนาระบบส่งน้ำ
  - 2.1) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำประปา หมู่ 5
  - 2.2) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตร หมู่ 6
- 3) การก่อสร้างฝาย
  - 3.1) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ 5

การดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำดังกล่าวนี้จะมีรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5

○ การใช้สารเคมีทางการเกษตรในปริมาณสูง เนื่องเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยเฉพาะทุเรียน ประกอบกับตลาดต้องการสินค้าที่มีลักษณะภายนอกสวยงาม การใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรค/แมลงศัตรูพืชจึงเป็นวิธีที่เกษตรกรนิยมใช้ในการจัดการผลผลิต โครงการ/กิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้เพื่อผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยรวมถึงลดการใช้สารเคมี และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ซึ่งที่เสนอในประชุม มีดังนี้

- 1) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี
- 2) โครงการส่งเสริมเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน (GAP)
- 3) โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- 4) โครงการส่งเสริมการปรับปรุงดินกรด (โดโลไมท์)
- 5) โครงการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร PGS
- 6) มาตรการควบคุมการซื้อขายทุเรียนโดยหน่วยงานของรัฐ

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมนของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 3 ประการ คือ

- 1.1) การเติบโตของประชากร
- 1.2) การเติบโตของเศรษฐกิจ
- 1.3) ความต้องการสินค้าของผู้บริโภคในประเทศ-นอกประเทศ

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 6 ประการ คือ

- 2.1) ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) ขาดมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 2.3) ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร
- 2.4) การระบาดของโรค-แมลงศัตรูพืช (ทุเรียน)
- 2.5) การระบาดของโรค-แมลงศัตรูพืช (ทุเรียน)
- 2.6) การปลูกพืชเชิงเดี่ยวเกษตรกรขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 7 ประการ คือ

- 3.1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3.2) การชะล้างพังทลาย
- 3.3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.4) โรคระบาดในมะพร้าว
- 3.5) การใช้สารเคมีเกินความจำเป็น
- 3.6) ผลผลิตพืชต่ำ (ปาล์ม, ยาง)
- 3.7) ปัญหาตัดทุเรียนอ่อน

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 6 ประการ คือ

- 4.1) ผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง
- 4.2) แหล่งน้ำ/ลำห้วย/ลำคลองตื้นเขิน
- 4.3) พืช/ผลผลิตได้รับความเสียหาย
- 4.4) ปัญหาสุขภาพของเกษตรกร
- 4.5) รายได้ไม่แน่นอน (ปาล์ม, ยาง)
- 4.6) ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพ

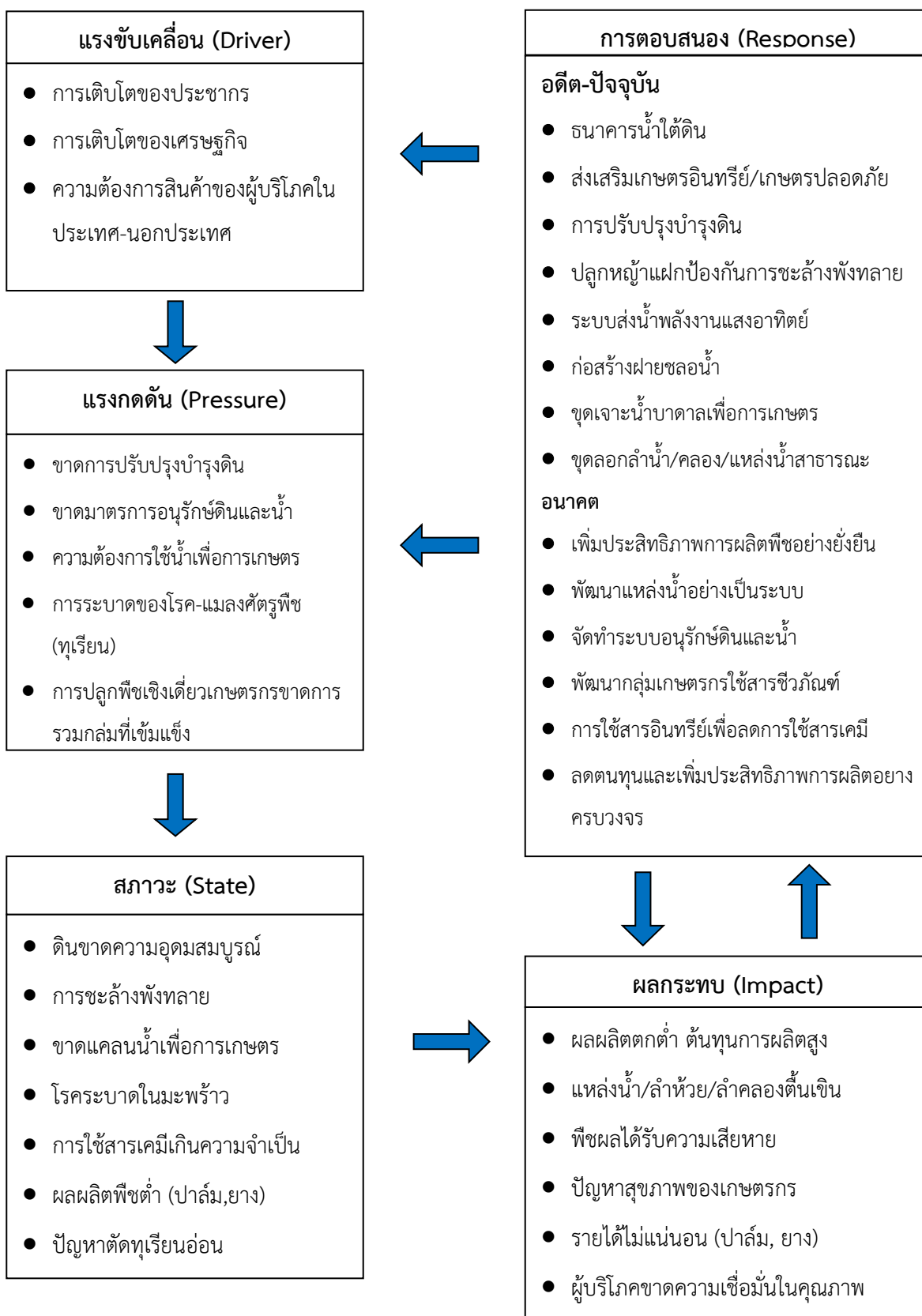
5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

- 5.1) ธนาคารน้ำใต้ดิน
- 5.2) ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์/เกษตรปลอดภัย
- 5.3) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 5.4) ปลูกหญ้าแฝกป้องกันการชะล้างพังทลาย
- 5.5) ระบบส่งน้ำพลังงานแสงอาทิตย์
- 5.6) ก่อสร้างฝายชลอน้ำ
- 5.7) ขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร
- 5.8) ขุดลอกลำน้ำ/คลอง/แหล่งน้ำสาธารณะ
- 5.9) ขุดสระน้ำปูด้วยพลาสติก

อนาคต

- (1) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชอย่างยั่งยืน
  - (2) พัฒนาแหล่งน้ำอย่างเป็นระบบ
  - (3) จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

○ พื้นที่ดอน

1) กล้วยหอมทอง เกษตรกรนิยมปลูกแซมในสวนไม้ผล เพื่อบังแดดให้ต้นทุเรียนในระยะเล็ก ซึ่งสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี

2) กาแฟโรบัสต้า เกษตรกรจะปลูกแซมในสวนไม้ผล ซึ่งสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี

3) พืชเศรษฐกิจ ที่เกษตรกรนิยมปลูก ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา หมากและมะพร้าว

4) ไม้ผล ที่เกษตรกรนิยมปลูกและเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ รวมถึงทำรายได้สูงสำหรับ

จังหวัดชุมพร คือ ทุเรียน

(รูปที่ 4-3)

ระบบเกษตร	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วย	กล้วยหอมทอง											
กาแฟ	กาแฟโรบัสต้า											
พืชเศรษฐกิจ	ปาล์มน้ำมัน, ยางพารา, มะพร้าว, หมาก											
ไม้ผล	ทุเรียน											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพรโดยกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน พบว่า มีดิน 5 ชนิด และ 1 ชนิดคล้ายชนิด โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพรมี 8 ชนิด ได้แก่ ทุเรียน มังคุด หมาก มะพร้าว กล้วยหอมทอง กาแฟ ยางพาราและปาล์มน้ำมัน

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล และระดับจังหวัด (คันสนีย์ อรัญวาสี และคำณ ไทรพิง, 2562) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

○ ทุเรียน

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช(o)ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)ข้อจำกัดด้านความจุในการดูดยึดธาตุอาหาร (n) และข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r)ได้แก่หน่วยแผนที่ดิน Ak-cB Ak-cC และKh-mw-slB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r)ได้แก่ หน่วยแผนที่ดินPto-slCPto-slD และSw-slB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช(o)มีข้อจำกัด

ด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r) และข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดินCp-sLB Tuk-clB และSC

○ มังคุด

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช(o)ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)ข้อจำกัดด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) และข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r)ได้แก่หน่วยแผนที่ดิน Ak-cB Ak-cC และKh-mw-sLB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r)ได้แก่ หน่วยแผนที่ดินPto-sLC Pto-sLD และSw-sLB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช(o)มีข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r) และข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดินCp-sLB Tuk-clB และSC

○ มะพร้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช(o)ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)ข้อจำกัดด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) และข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r)ได้แก่หน่วยแผนที่ดิน Ak-cB Ak-cC และKh-mw-sLB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดินPto-sLC Pto-sLD และSw-sLB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช(o)มีข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r) และข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดินCp-sLB Tuk-clB และSC

o กล้วยหอมทอง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) ข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r) และข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ak-cB Ak-cC Kh-mw-sLB Pto-sLD และSw-sLB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดินCp-sLB และPto-sLD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดินSC

o กาแฟ

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช(o)ข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)ข้อจำกัดด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) และข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r)ได้แก่หน่วยแผนที่ดิน Ak-cB Ak-cC และKh-mw-sLB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pto-sLC Pto-sLD และ Sw-sLB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช(o) มีข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r) และข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cp-sLB Tuk-clB และ SC

o ยางพารา

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช(o) ข้อจำกัดด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) ข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r) และข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกัดกร่อน(e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ak-cB Ak-cC Kh-mw-sLB Pto-sLC Pto-sLD และ Sw-sLB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cp-sLB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Tuk-clB และ SC

o ปาล์มน้ำมัน

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) ข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ak-cB Ak-cC และ Kh-mw-sLB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดินPto-s1C Pto-s1DและSw-s1B

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช(o)มีข้อจำกัดด้านสภาวะการหยั่งลึกของราก (r)และข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดินCp-s1B Tuk-clB และSC

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลลำสังข์ อำเภอมือง จังหวัดชุมพร

หน่วยแผนที่ดิน	ชั้นความเหมาะสมของที่ดินในการปลูกพืชเศรษฐกิจ (เขตดินชั้น)											
	ส้ม	เงาะ	ทุเรียน	มังคุด	ลองกอง	มะพร้าว	กล้วย	กาแฟ	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
Ak-cB	S2sn		S2sn			S2sn	S2n	S2sn	S2n	S2n	9,447	47.52
Ak-cC	S2sn		S2sn			S2sn	S2n	S2sn	S2n	S2n	1,148	5.77
Cp-slB	N		N			N	S3r	N	S3r	N	526	2.65
Kh-mw-slB	S2osn		S2osn			S2osn	S2n	S2osn	S2on	S2n	759	3.82
Pto-slC	S2snr		S3r			S3r	S2nre	S3r	S2nr	S3r	23	0.12
Pto-slD	S2snre		S3r			S3r	S3e	S3r	S2nre	S3r	59	0.30
Sw-slB	S2snr		S3r			S3r	S2nr	S3r	S2nr	S3r	1,031	5.19
Tuk-clB	N		N			N	S3r	N	N	N	1,017	5.12
SC	N		N			N	N	N	N	N	5,049	25.40
U	-		-			-	-	-	-	-	733	3.69
W	-		-			-	-	-	-	-	88	0.44
รวมเนื้อที่ทั้งหมด											19,880	100.00

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน: s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
o = ความเป็นประโยชน์ของ O₂ ต่อรากพืช r = สภาพการหยั่งลึกของราก

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

---

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลลำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลลำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ 10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

ตารางที่ 6-1(ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
4	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ⁴	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติที่ทั้งระบบให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ ประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่าง ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการบริหาร จัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ของประเทศ (พ.ศ. 2560- 2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	ยุทธศาสตร์ภาคใต้	ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรหลักของภาคและสร้างความ เข้มแข็งสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน
8	แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการเพื่อเพิ่มมูลค่าพืชเศรษฐกิจยางพารา และปาล์มน้ำมัน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสินค้าเกษตรให้ปลอดภัยและมีศักยภาพใน การส่งออก
9	ยุทธศาสตร์จังหวัดชุมพร (พ.ศ. 2561-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเกษตรกรรม การท่องเที่ยว และเชื่อมโยงการ พัฒนาในระดับภูมิภาค ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ มีความสมดุลและยั่งยืน
10	แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 โครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณสุขปศุสัตว์ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม การเกษตร พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ยึดแผนแม่บทของตำบลเป็นหลัก ซึ่งเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์จังหวัดชุมพร (พ.ศ. 2561-2564) ตามข้อยุทธศาสตร์ที่ 1 และยุทธศาสตร์ที่ 3 ซึ่งเชื่อมโยงและสอดคล้องกับกับนโยบายรัฐบาล ตามแผนบริหารราชการแผ่นดินยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) และสอดคล้องกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งแผนพัฒนารายสาขาต่างๆ หรือแผนเฉพาะด้าน เช่น แผนพัฒนาการเกษตร แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ได้กำหนดออกเป็น 4 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และพื้นที่แหล่งน้ำ รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตพื้นที่ป่าไม้	4,785	24.07
2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	14,140	71.13
2.1 เขตปลูกพืชไม้ผล	7,815	39.31
1) เขตปลูกทุเรียน	2,675	13.46
2) เขตปลูกมะพร้าว	244	1.23
3) เขตปลูกกล้วย	63	0.32
3) เขตปลูกไม้ผลผสม	4,833	24.31
2.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น	1,915	9.63
1) เขตปลูกยางพารา	308	1.55
2) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน	1,420	7.14
3) เขตปลูกกาแฟ	187	0.94
2.3 เกษตรผสมผสาน	4,410	22.18
3. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	733	3.69
4. พื้นที่แหล่งน้ำ	88	0.44
5. พื้นที่อื่นๆ	134	0.67
รวม	19,880	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.4.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ 4,354 ไร่ หรือร้อยละ 21.9 ของเนื้อที่ตำบล พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลถ้ำสิงห์ จะอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (เขตปฏิรูปที่ดินหมายถึง ที่ดินที่เป็นชุมชนเดิมรูปแบบมาก่อน ที่ดินที่เป็นไร่นาทำกินของราษฎรตั้งแต่บรรพบุรุษ และที่ดินป่าเสื่อมโทรมหมดสภาพป่าและไม่สามารถฟื้นสภาพป่าได้อีกรวมไปถึงเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเสียดผืน และป่าทำสาร เป็นต้น

6.4.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 14,571 ไร่ หรือร้อยละ 73.29 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 5 เขต ดังนี้

1) เขตปลูกไม้ผล

1.1) เขตปลูกทุเรียน มีเนื้อที่ 2,675 ไร่ หรือร้อยละ 13.31 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดิน ในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินอำวลิ๊ก (AK)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- ดินเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ลาดชัน
- ปัญหาการใช้สารเคมีในปริมาณสูง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- แก้ไข/ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัย (food safety)
- สนับสนุนการทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินปุ๋ยรายแปลง
- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)
- ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร
- พัฒนากลุ่มเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (PGS)
- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีกลและพืช

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร
- 2) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมเกษตรกรปลอดภัยและได้มาตรฐาน (GAP)/การใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดแมลง-ศัตรูพืช
- 3) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรแบบแปลงใหญ่
- 4) กรมวิชาการเกษตร ถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูทุเรียนและการจัดการโรค/แมลงศัตรูพืช

1.2) เขตปลูกมะพร้าว มีเนื้อที่ 244 ไร่ หรือร้อยละ 1.23 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินคอหงษ์ (Kh) ชุดดินสวี (Sw) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินเป็นกรด
- มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ
- แก้ไข/ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินปุ๋ยรายแปลง
- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)
- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีกลและพืช

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริม/อบรมให้ความรู้การทำเกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่/เศรษฐกิจพอเพียง

1.3) เขตปลูกกล้วยหอมทอง มีเนื้อที่ 63 ไร่ หรือร้อยละ 0.32 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินอ่าวลึก (Ak) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงด้านราคาผลผลิต

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินปุ๋ยรายแปลง
- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)
- ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน (GAP)
- กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรแบบแปลงใหญ่
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล

1.4) เขตปลูกไม้ผลผสม มีเนื้อที่ 4,833 ไร่ หรือร้อยละ 24.31 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินอ่าวลึก (AK) ชุดดินคองหงษ์ (Kh) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ
- แก้ไข/ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- สนับสนุนการทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินปุ๋ยรายแปลง
- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)
- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีกลและพืช

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมเกษตรปลอดภัย (food safety)
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล

2) เขตปลูกไม้ยืนต้น

2.1) เขตปลูกยางพารา มีเนื้อที่ 308 ไร่ หรือร้อยละ 1.55 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ ชุดดินชุมพร (Cp) ชุดดินสวี (Sw) ชุดดินทุ่งค่าย (Tuk) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ปรับเปลี่ยนเป็นการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความผันผวนของราคา

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยอินทรีวัตถุ ร่วมกับ

ปุ๋ยเคมี

- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินปุ๋ยรายแปลง
- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้

เทคโนโลยี ในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง

2.2) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ 1,420 ไร่ หรือร้อยละ 7.14 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินสวี (Sw) ชุดดินคอหงษ์ (Kh) ชุดดินชุมพร (Cp) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ปัญหาดินกรดจัด
- โรคระบาดในพื้นที่ปาล์มน้ำมัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- ปรับปรุง/แก้ไขปัญหาดินกรด

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)
- ปรับเปลี่ยนเป็นการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความผันผวนของราคา

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริม/อบรมให้ความรู้การทำเกษตรผสมผสาน

2.3) เขตปลูกกาแฟ มีเนื้อที่ 187 ไร่ หรือร้อยละ 0.94 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้

ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินอ่าวลึก (Ak) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินเป็นกรด

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ
- แก้ไข/ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินปุ๋ยรายแปลง
- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน (GAP)
- กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรแบบแปลงใหญ่

6.4.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 733 ไร่ หรือร้อยละ 3.69 ของเนื้อที่ตำบล จำแนกตามข้อมูลจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, 2561) ร่วมกับการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคำนวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

พื้นที่ชุมชนที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินนี้ เป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน หากมีการขยายตัวในอนาคต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- องค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริมให้ครัวเรือนจัดเก็บน้ำในรูปแบบธนาคารน้ำใต้ดิน, ชุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อประปาหมู่บ้าน

6.4.4 เขตแหล่งน้ำ

มีเนื้อที่ 88 ไร่ หรือร้อยละ 0.44 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึงต่างๆ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค และใช้ในด้านเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแพะพันธุ์เลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน

ในการบริหารจัดการน้ำ รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการควบคู่แลรักษาแหล่งต้นน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำสาธารณะที่สร้างขึ้นไม่ให้เกิดมลพิษทั้งด้านคุณภาพของน้ำและความสามารถในการกักเก็บน้ำ ร่วมกับการวางมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อรักษาสภาพของแม่น้ำ ลำคลองไม่ให้ตื้นเขิน ในส่วนของชาวบ้านต้องช่วยกันรักษาไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องต้องช่วยพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ รวมถึงพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพลดการสูญเสียโดยเปล่าประโยชน์ โดยนำรูปแบบธนาคารน้ำใต้ดินมาใช้ เพื่อให้เป็นต้นการบริหารจัดการน้ำแก่ชุมชนต่อไป

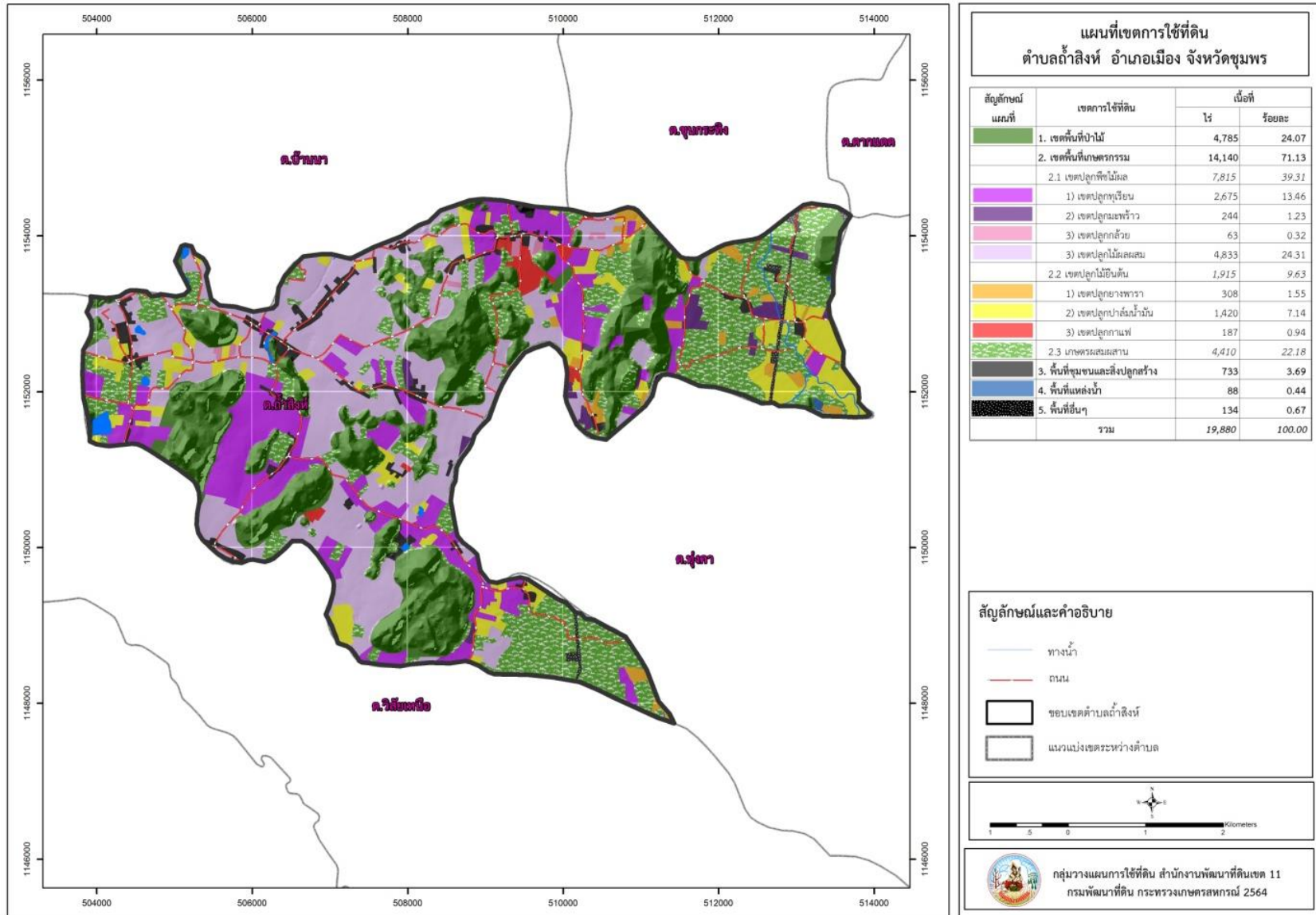
แหล่งน้ำในเขตนี้เป็นแหล่งน้ำที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันจะมีการพัฒนาแหล่งน้ำในระยะต่อไป โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5 และ 7.6

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

ระบบเกษตร	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วย	กล้วยหอมทอง											
กาแฟ	กาแฟโรบัสต้า											
พืชเศรษฐกิจ	ปาล์มน้ำมัน, ยางพารา, มะพร้าว											
ไม้ผล	ทุเรียน											
เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน											

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

6.6 การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชนและเทศบาลตำบลถ้ำสิงห์ที่ต้องดำเนินการจัดการทั้งระบบคือปัญหาด้านทรัพยากรน้ำให้แก้ไขปัญหารวม 6 ประการ คือ (1) โครงการขุดลอกแหล่งน้ำซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ สระน้ำ หนองน้ำสาธารณะ เป็นต้น (2) โครงการธนาคารน้ำใต้ดินครอบคลุมพื้นที่ตำบลถ้ำสิงห์ (3) โครงการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร (4) โครงการขุดเจาะบ่อบาดาลร่วมกับโซล่าเซลล์ (5) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตร (6) ก่อสร้างฝายชะลอน้ำ นั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาแต่ละเรื่องและแต่ละพื้นที่ได้ จำเป็นต้องดำเนินการเป็นระบบทั้งตำบล จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาทั้ง 6 ประการได้

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ไปเสนอต่อสภาอบต.ถ้ำสิงห์ เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
- 2) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 3) ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 4) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

○ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
  - 1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
  - 1.1.2) การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ (PGS)
  - 1.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
  - 1.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
  - 1.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์

- 1.1.6) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
  - 1.1.7) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
  - 1.1.8) สนับสนุนกิจกรรมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (กล้วยหอมทอง, ทูเรียน)
  - 1.1.9) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
  - 1.2) การบริหารจัดการน้ำ
    - 1.2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
    - 1.2.2) การก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำ
  - 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
    - 1.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
    - 1.3.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
- (ตารางที่ 7-1)

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

● **เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น** มีกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1) หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการควบคุมการซื้อขายทุเรียน และกำหนดมาตรการทางกฎหมายลงโทษเกษตรกรและผู้ประกอบการกรณีที่มีการตัดทุเรียนอ่อน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชุมพร/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร/เกษตรและสหกรณ์จังหวัดชุมพร)

2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมส่งเสริมการเกษตร)

3) ส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ในพืชเศรษฐกิจที่สำคัญๆ (กรมส่งเสริมการเกษตร)

4) จัดอบรมการถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูทุเรียนและการจัดการโรค/แมลงศัตรูพืช (กรมวิชาการเกษตร)

7.4.2 พื้นที่แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น เช่น สนับสนุนการขุดลอกหนองตำเสา, ขุดลอกสระน้ำถ้ำสิงห์, สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานจังหวัดชุมพร)

(ตารางที่ 7-2)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อบต.ถ้ำสิงห์ เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2564 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาระบบส่งน้ำ การก่อสร้างฝาย รวม 16 รายการ ดังนี้

7.5.1 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- 1) โครงการขุดลอกสระเก็บบ้านถ้ำสิงห์ 1 แห่ง
- 2) โครงการธนาคารน้ำใต้ดินครอบคลุมพื้นที่ตำบลถ้ำสิงห์
- 3) โครงการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร หมู่ 1, 2, 5, 6
- 4) โครงการขุดเจาะบ่อบาดาลร่วมกับโซลาร์เซลล์ หมู่ 3
- 5) โครงการขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อประปาหมู่บ้าน หมู่ 5
- 6) โครงการขุดลอกสระน้ำสาธารณะเพื่อการเกษตร หมู่ 5
- 7) โครงการขุดลอกสระหนองตำเสา 1 แห่ง หมู่ 6

7.5.2 การพัฒนาระบบส่งน้ำ

- 1) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำประปา หมู่ 5
- 2) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตร หมู่ 6

7.5.3 การก่อสร้างฝาย

- 1) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ หมู่ 5

ปัญหาของตำบลถ้ำสิงห์ในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 3 ประการ คือ (1) ปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และ (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ (3) ปัญหาการใช้สารเคมีทางการเกษตรในปริมาณสูง ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผลผลิตพืช และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในชุมชน

กรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) การชะล้างพังทลายของดิน (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ลักษณะพื้นที่ตำบลถ้ำสิงห์ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ดอน มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย (Slope 2-5%) คิดเป็นร้อยละ 39.04% สลับลูกคลื่นลอนลาด (Slope 5-12%) คิดเป็นร้อยละ 16.00% และมีที่ราบเรียบ (Slope 0-2%) คิดเป็นร้อยละ 17.19% จากการที่สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลาดชันดังกล่าวนี้ ผลกระทบที่ตามมา คือ เกิดการชะล้างพังทลายของดินที่พบว่ามี ความรุนแรงถึงรุนแรงมากที่สุดรวม 1,026 ไร่ คิดเป็น 20,520 ตันต่อปี หน้าดินที่ถูกชะล้างลงมาสู่เบื้องล่างจึงไปทับถมลำน้ำตามธรรมชาติ เหมือน ฝาย และอ่างเก็บน้ำจนตื้นเขินไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตามที่ควรจะเป็น การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นเพื่อการเกษตรในตำบลถ้ำสิงห์ นอกจากนี้ในพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 12% นั้น ยังขาดมาตรการระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ จึงเกิดปัญหาการชะล้างพังทลาย

ของดิน ส่วนปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานาน โครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้และนำออกไปจากพื้นที่ไม่ทันกับการใส่กลับคืนมาสู่ดิน

ในกรณีของการขาดแคลนนํ้า นั้น นอกจากมีผลจากการทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดต้นเขินดังกล่าวข้างต้นแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมการใช้น้ำเพิ่มขึ้น การเกษตรก็เพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนนํ้าจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีข้อเสนอของหมู่บ้านทั้ง 6 หมู่บ้านในตำบลถ้ำสิงห์ที่เร่งด่วน คือ “การจัดหานํ้า” โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาเรื่องขาดแคลนนํ้าและนํ้าท่วม จะสรุปได้ว่ามี 5 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ สระน้ำ ลำคลอง เป็นต้น (2) ก่อสร้างระบบธนาคารน้ำใต้ดินเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ก่อสร้างฝายชะลอนํ้าเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ (4) ขุดเจาะบ่อบาดาล (5) ก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตร

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 5 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้ว สรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งแล้วจะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนนํ้าในช่วงหน้าแล้งได้ทั้งตำบลถ้ำสิงห์ได้อย่างสิ้นเชิง”

การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนนํ้าจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กัน เพื่อบรรเทาและลดความรุนแรงของปัญหาขาดแคลนนํ้าในพื้นที่เขตไม้ผล ปัญหาการชะล้างพังทลายในพื้นที่ลาดชัน โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ทั้งพื้นที่ตำบลเพื่อเสนอวิธีการในการแก้ไขปัญหา 5 ประการไว้ด้วยกัน จะต้องมีการสร้างฝายชะลอนํ้า การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ร่วมกับการบริหารจัดการนํ้าทั้งระบบไม่ว่าจะเป็น ระบบธนาคารน้ำใต้ดิน การขุดลอกคูคลอง ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ก่อสร้างฝายชะลอนํ้า การขุดบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร การสร้างระบบท่อส่งน้ำ ภายใต้ระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ในกรณีปัญหาการใช้สารเคมีทางการเกษตรในปริมาณสูง ในไม้ผลโดยเฉพาะทุเรียน ซึ่งถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่ทำรายได้ให้เกษตรกรในพื้นที่ป่าหลายพันล้านบาท แต่พบว่ามีการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชในปริมาณที่สูงมากเกินความจำเป็น ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย เกษตรกรมีความเสี่ยงที่จะได้รับหรือสัมผัสสารเคมีที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพรวมถึงตัวผู้บริโภคที่อาจได้รับสารพิษจากสารตกค้างในผลผลิต การแก้ไขต้องอาศัยการให้ความรู้การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย ร่วมกับการออกใบรับรองสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยได้มาตรฐานจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การสนับสนุนองค์ความรู้และช่วยเหลือเกษตรกรผ่านกิจกรรม/โครงการที่กำหนดไว้ ตามความต้องการของชุมชน ดังรายละเอียดในรูปที่ 7-1

7.6 ระยะเวลาดำเนินการ

7.6.1 กำหนดแผนการดำเนินการระยะ 5 (ปีงบประมาณ 2565-2569) กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือ

1) กิจกรรมปรับปรุงบำรุงดิน

- มีอยู่ 7 กิจกรรม สถานีพัฒนาที่ดินชุมพรจัดทำกรอบของงบประมาณโดยสามารถดำเนินการได้พร้อมกันในคราวเดียว

2) การบริหารจัดการน้ำ

- ฝ่ายสำรวจสพข 11 กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการจัดทำโครงการตามผลการสำรวจและออกแบบเพื่อของงบประมาณโครงการเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

- มีอยู่ 2 กิจกรรม ดำเนินการได้ตั้งแต่ระยะปีที่ 1 ของโครงการโดยต้องดำเนินการควบคู่กับการกิจกรรมปรับปรุงบำรุงดินและการบริหารจัดการน้ำ

7.6.2 การพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งระบบ

อีกทางเลือกหนึ่งในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และการขาดแคลนน้ำ คือ การประกาศเขตพื้นที่ตำบลลำสิงห์ เป็นเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามบทบัญญัติมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	งบประมาณ
1.1 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 3,826 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน			
1.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 5,325 ไร่	1.1 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน (ศูนย์ต่อยอด)	แห่ง	1	4,000
	1.2 การปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ตัน	100	170,000
	1.3 โครงการพัฒนากลุ่มเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (PGS)	กลุ่ม	1	10,000
	1.4 โครงการพัฒนาต่อยอดกลุ่มเดิมที่เข้มแข็ง ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร (ครัวไทยสู่ครัวโลก)	กลุ่ม	4	19,600
	1.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	1	300,000
	1.6 ปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ	ตัน	50	170,000
	1.7 โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (กล้วยหอมทอง)	แปลง	1	45,980
	2. การบริหารจัดการน้ำ			
	2.1 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	แห่ง	1	N/A
	2.2 การก่อสร้างระบบส่งน้ำ	แห่ง	1	N/A
	2.3 สร้างฝายชะลอน้ำ	แห่ง	1	N/A
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน			
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	100,000	120,000
	3.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	ไร่	40	68,000

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1.1 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 7,815 ไร่ 1.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 1,915 ไร่	1) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน (GAP) (กรมส่งเสริมการเกษตร) 2) อบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร) 3) อบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรค-แมลงศัตรูไม้ผล (กรมวิชาการเกษตร) 4) อบรมการใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดแมลง-ศัตรูพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร) 5) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรแบบแปลงใหญ่ (กรมส่งเสริมการเกษตร) 6) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล) 7) การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี ในการปลูกยางพารา คุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง (กยท.) 8) ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำต้นทุนในรูปแบบธนาคารน้ำใต้ดิน (อบต.ถ้ำสิงห์)
2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 88 ไร่	1. สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานชุมพร)

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
เขตพื้นที่เกษตรกรรม															
1.1 เขตปลูกไม้ผล	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
1.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น	1.1 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาที่ดิน (ศูนย์ต่อ ยอด)	แห่ง	1	-	1	-	1	3	4,000	-	4,000	-	4,000	12,000	พด.
	1.2 การปรับปรุงบำรุงพื้นที่ ที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ตัน	100	100	100	100	100	500	170,000	170,000	170,000	170,000	170,000	850,000	พด.
	1.3 โครงการพัฒนากลุ่ม เกษตรกรสู่การรับรอง มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (PGS)	กลุ่ม	1	-	-	-	-	1	10,000	-	-	-	-	10,000	พด.
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกร ใช้สารอินทรีย์ลดการใช้ สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	4	4	4	4	4	20	19,600	19,600	19,600	19,600	19,600	78,400	พด.
	1.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ย อินทรีย์	แห่ง	1	-	-	-	-	1	300,000	-	-	-	-	300,000	พด.
	1.6 ปุ๋ยหมักสูตร พระราชทานฯ	ตัน	50	50	50	50	50	250	170,000	170,000	170,000	170,000	170,000	850,000	พด.
	1.7 โครงการส่งเสริม การเกษตรแบบแปลงใหญ่ (กล้วยหอมทอง)	กลุ่ม	1	-	-	-	-	1	50,000	-	-	-	-	50,000	พด.

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
1.1 เขตปลูกไม้ผล	2. การบริหารจัดการน้ำ														
1.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น	2.1 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	แห่ง	-	1	-	-	-	1	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	พด.
	2.2 การก่อสร้างระบบส่งน้ำ	แห่ง	-	1	-	-	-	1	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	พด.
	2.3 สร้างฝายชะลอน้ำ	แห่ง	-	1	-	-	-	1	65,000	-	-	-	-	65,000	พด.
1.1 เขตปลูกไม้ผล	3. การฟื้นฟูและป้องกัน														
1.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น	การชะล้างพังทลายของดิน														
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	120,000	120,000	120,000	120,000	120,000	600,000	พด.
	3.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	ไร่	40	-	-	-	-	40	68,000	-	-	-	-	68,000	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2562. ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2562). กระทรวงมหาดไทย. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2562. รายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือน ตำบลถ้ำสิงห์ ปี 2562. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2563. หมอดินอาสาตำบลถ้ำสิงห์ ปี2563. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี2563. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2563. ภูมิอากาศจังหวัดชุมพร. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
แหล่งที่มา : limate.tmd.go.th/data/province/ใต้ฝั่งตะวันออก/ภูมิอากาศชุมพร.pdf
- _____ . 2562. สถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2562). กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. ไฟล์ข้อมูล.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2561. ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดชุมพร. ไฟล์ข้อมูล.
- คณะกรรมการพัฒนาตำบลถ้ำสิงห์. 2561. แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-2564). ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2562. ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ไฟล์ข้อมูล.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. ข้อมูลทรัพยากรดิน. ไฟล์ข้อมูล.
- ศันสนีย์ อริยวาสน์ และคำรณ ไทรพิภ. 2562. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2559. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560 - 2564). ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชุมพร. 2563. ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดชุมพร พ.ศ. 2563. ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักงานจังหวัดชุมพร. 2563. แผนพัฒนาจังหวัดชุมพร (พ.ศ. 2561 – 2565). ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562. ไฟล์ข้อมูล.

สภาคผนวกที่ 1

นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

นโยบายของรัฐในกรณีนี้เป็นไปตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีดังนี้

- (1)พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติพ.ศ.2562
- (2)พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าพ.ศ.2562
- (3)มติคณะรัฐมนตรีวันที่30มิถุนายน2541
- (4)มติคณะรัฐมนตรีวันที่26พฤศจิกายน2561

โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติพ.ศ.2562¹

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติพ.ศ.2562ได้กำหนดให้มีการช่วยเหลือประชาชนที่ทำกินอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติตามบทบัญญัติมาตรา64ดังนี้

มาตรา64ให้กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งและรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้นเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อความเห็นชอบโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติภายใต้กรอบมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้หรือตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่66/2557 เรื่องเพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปรามหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบันลงวันที่17มิถุนายนพุทธศักราช2557โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการซึ่งจัดทำด้วยระบบภูมิสารสนเทศหรือระบบอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาและมีระยะเวลาการบังคับใช้ชั่วคราวไม่เกินยี่สิบปีและอย่างน้อย

¹ราชกิจจานุเบกษาเล่ม136ตอนที่71ลงวันที่29พฤษภาคม2562

ต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการที่จะดำเนินการหน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในการอนุรักษ์ฟื้นฟูดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกินและการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกินและมาตรการในการกำกับดูแลการติดตามและการประเมินผลการดำเนินโครงการ

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดินก่อสร้างแล้วถาวรหรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมเกินกำหนดออกไปทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม่ดินหินกรวดทรายแร่ ปิโตรเลียมหรือทรัพยากรธรรมชาติอื่นหรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศความหลากหลายทางชีวภาพหรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือนำหรือปล่อยสัตว์ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นตามมาตรานี้หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุขและได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้วผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าพ.ศ.2562²

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าพ.ศ.2562ได้กำหนดให้ช่วยเหลือประชาชนที่ทำกินอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามความในบทบัญญัติมาตรา121ดังนี้

มาตรา121ให้กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งและรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้นเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าภายใต้กรอบเวลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่30มิถุนายน2541เรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้หรือตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่66/2557เรื่องเพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปรามหยุดยั้งการบุกรุกทำลาย

---

²ราชกิจจานุเบกษาเล่ม136ตอนที่71ลงวันที่29พฤษภาคม2562

ทรัพยากรป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสภาวะการณ์ปัจจุบันลงวันที่17มิถุนายน พุทธศักราช2557โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการแนบท้ายพระราชกฤษฎีกา และมีระยะเวลาบังคับใช้คราวละไม่เกินยี่สิบปีและอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การ พิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนภายใต้โครงการที่จะดำเนินการหน้าที่ ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟูดูแลรักษาสัตว์ป่าทรัพยากรธรรมชาติระบบ นิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการ อยู่อาศัยหรือทำกินและการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกินและมาตรการในการกำกับดูแลการติดตามและ การประเมินผลการดำเนินโครงการ

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดินก่อสร้างแผ้วถางหรือกระทำด้วย ประการใดๆให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมเก็บหานำออกไปกระทำด้วยประการ ใดๆให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งสัตว์ป่าไม้ดินหินกรวดทรายแร่ปิโตรเลียมหรือ ทรัพยากรธรรมชาติอื่นหรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมระบบ นิเวศน์หรือความหลากหลายทางชีวภาพหรือนำหรือปล่อยสัตว์ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราช กฤษฎีกาที่ตรขึ้นตามมาตรานี้หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติธุระและได้ ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้วผู้นั้นไม่ต้องรับ โทษ

(3) มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้วันที่30มิถุนายน2541

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่า ไม้แห่งชาติดังนี้

1.คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้พิจารณาทบทวมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการ แก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้แล้วมีความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร ให้ใช้ภาพถ่ายทางอากาศเป็นหลักร่วมกับหลักฐานอื่นและการกำหนดมาตรการการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่า ไม้ไม่ให้ขยายพื้นที่เพิ่มเติมมติคณะกรรมการฯโดยสรุปให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์(กรมป่าไม้) พิจารณาปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้โดยเฉพาะมติ คณะรัฐมนตรีวันที่17เมษายน2540วันที่22เมษายน2540และวันที่29เมษายน2540โดยให้ใช้แนวทางมติ คณะรัฐมนตรีวันที่22เมษายน2540เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่ป่าไม้ในภาพรวมทั้งประเทศเป็นฐานใน การปรับปรุงและนำความเห็นของคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติไปประกอบการพิจารณาด้วย

2.คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้ประชุมเมื่อวันที่10มิถุนายน2541เกี่ยวกับเรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอโดยมีมาตรการ และแนวทางการแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่ป่าไม้

โดยมีสาระสำคัญดังนี้เพื่อเป็นการสงวนคุ้มครองป้องกันพื้นที่ป่าไม้ของชาติที่เหลืออยู่ไว้ให้ได้จึงกำหนดมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหในพื้นที่ป่าไม้เป็น2ด้านคือ

1. ด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้

1.1 ป่าสงวนแห่งชาติ

1) พื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตรและพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจที่เสื่อมสภาพ
กรมป่าไม้ได้มอบพื้นที่ดังกล่าวให้ส.ป.ก.นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามนโยบายรัฐบาลเมื่อปีพ.ศ. 2536 แล้วตั้งนั้นเพื่อให้นโยบายการปฏิรูปที่ดินของรัฐบาลสัมฤทธิ์ผลจึงให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้กรมป่าไม้และส.ป.ก.ปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยแนวทางปฏิบัติในการกันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลับคืนกรมป่าไม้เมื่อวันที่14กันยายน2538โดยเร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกป่าโดยเร็ว

(2) พื้นที่ที่ไม่สมควรนำไปปฏิรูปที่ดินให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามหน้าที่และความรับผิดชอบและเพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างเป็นรูปธรรมให้กรมป่าไม้พิจารณาตามความเหมาะสมจัดการพื้นที่ที่มีสภาพป่าแปลงเล็กแปลงน้อยในพื้นที่ราบและมีใช้เป็นพื้นที่ที่ควรสงวนรักษาไว้เพื่อคุ้มครองระบบนิเวศและสภาพแปลงดังกล่าวจะต้องไม่ติดกับป่าผืนใหญ่โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลท้องที่และส.ป.ก.กรณีนี้ให้พิจารณาจัดทำเป็นพื้นที่ทดลองจัดการเป็นบางแห่งก่อน

(3) ให้ส.ป.ก.นำผลการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไปเร่งรัดกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเมื่อมีเขตปฏิรูปที่ดินแล้วให้ส.ป.ก.เร่งรัดดำเนินการต่อไปและให้กำหนดเป็นเงื่อนไขการใช้ที่ดินส.ป.ก.ให้ราษฎรปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นอย่างน้อยร้อยละ20ของเนื้อที่ที่ได้รับกรณีเป็นที่ดินที่ติดกับเขตป่าไม้จะต้องปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นเป็นแนวกันชนและให้นำเอาวิธีการจัดรูปแบบที่ดินให้มีขนาดเหมาะสมเพื่อใช้แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินอยู่อาศัย/ทำกินของราษฎรในเขตป่าไม้ด้วย

2) พื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมตามผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากร
และที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่10และ17มีนาคม2535ซึ่งกำหนดไว้ว่าเมื่อดำเนินการในพื้นที่ให้กรมป่าไม้ปรับแนวเขตได้ตามสภาพข้อเท็จจริงและความเหมาะสมในภูมิภาคประเทศผลจากการปรับแนวเขตให้ดำเนินการดังนี้

(1) บริเวณพื้นที่ที่ปรับออกเป็นพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจหากมีราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม

(2) พื้นที่ที่ผ่านการตรวจสอบและมีความเหมาะสมที่จะกำหนดไว้เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ให้กรมป่าไม้กำหนดเป็นป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ทั้งนี้ให้กรมป่าไม้จัดทำแนวเขตที่ชัดเจนและป้องกันดูแลคุ้มครองอย่างเข้มงวดไม่ให้ราษฎรบุกรุกเข้าไปยึดถือ

ครอบครองอยู่อาศัยทำกินหากมีการบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเฉียบขาด

1.2 ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายเช่นอุทยานแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าและป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี(พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่1,ชั้นที่2และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน)

เนื่องจากเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้กำหนดขึ้นเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดินน้ำพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่มีคุณค่าหายากเพื่อการป้องกันภัยธรรมชาติเช่นอุทกภัยและการพังทลายของดินรวมถึงเพื่อประโยชน์ด้านการศึกษาวิจัยนันทนาการของประชาชนและความมั่นคงของชาติดังนี้

1) ยืนยันนโยบายของรัฐที่จะไม่นำพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรีไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2) ให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจนและขึ้นทะเบียนผู้ครอบครองเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3) ให้กรมป่าไม้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎรโดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร(หากไม่มีให้ใช้ภาพถ่ายดาวเทียม)ซึ่งถ่ายภาพพื้นที่นั้นไว้เป็นครั้งแรกหลังวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรกตรวจสอบร่องรอยการทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรกและต้องพิจารณาร่วมกับพยานหลักฐานอื่นซึ่งแสดงว่าได้มีการครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามนั้นๆด้วย

4) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่าราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินมาก่อนให้กรมป่าไม้จัดทำขอบเขตบริเวณที่อยู่อาศัย/ทำกินให้ชัดเจนห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมโดยเด็ดขาดและดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินตามความจำเป็นเพื่อการครองชีพแต่ถ้าเป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศพื้นที่ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคุ้มครองดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีให้พิจารณาดำเนินการช่วยเหลือราษฎรตามความเหมาะสมเพื่อให้หาที่อยู่อาศัย/ทำกินแห่งใหม่หรือดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากบริเวณนั้นไปอยู่อาศัย/ทำกินในพื้นที่ที่เหมาะสมโดยในพื้นที่รองรับให้มีการสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรมรวมทั้งพิจารณารับรองสิทธิในที่ดินตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องพื้นที่ที่ราษฎรได้เคลื่อนย้ายออกไปแล้วให้ทำการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าต่อไป

5) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่าราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินหลังวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรกให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการดังนี้

(1) ให้เคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์นั้นแล้วทำการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ให้เตรียมแผนการรองรับในพื้นที่ที่เหมาะสม

โดยสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรมรวมทั้งการพิจารณารับรองสิทธิในที่ดินตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) หากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ได้ทันทีให้ดำเนินการควบคุมขอบเขตพื้นที่มิให้ขยายเพิ่มเติมโดยเด็ดขาดและในระหว่างรอการเคลื่อนย้ายให้จัดระเบียบที่อยู่อาศัย/ทำกินให้เพียงพอกับการดำรงชีพ

6) การดำเนินการตาม 4) และ 5) จะต้องกำหนดเงื่อนไขการใช้พื้นที่ให้เป็นไปในรูปแบบของการอนุรักษ์ที่ยั่งยืนเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและ/หรือสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

7) ให้ทุกส่วนราชการที่ดำเนินการพัฒนาพื้นที่สูงทำการพัฒนาเฉพาะความ ต้องการพื้นฐานในการดำรงชีพ

1.3 พื้นที่อื่นๆที่สงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อกิจการป่าไม้

กรณีที่มีราษฎรร้องเรียนเสนอปัญหาให้จังหวัดดำเนินการตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยให้มีทั้งฝ่ายราชการและราษฎรฝ่ายละเท่าๆกันการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้พิสูจน์การอยู่อาศัยครอบครองทำประโยชน์ในพื้นที่ให้ชัดเจนว่ามีมาก่อนหรือไม่ราษฎรเดือดร้อนอย่างไรเคยได้รับการช่วยเหลือจากทางราชการมาแล้วหรือไม่แล้วเสนอมาตรการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาตามมาตรการและแนวทางของแต่ละพื้นที่ที่เป็นปัญหาทั้งนี้ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบให้ความเป็นธรรมกับราษฎรให้มากที่สุด

2. ด้านการป้องกันพื้นที่ป่าไม้และอื่นๆ

2.1 ถ้ามีการกระทำการใดๆอันเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่าใหม่และ/หรือขยายพื้นที่อยู่อาศัย/ทำกินเพิ่มเติมหรือเป็นการทำลายหรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อมให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเด็ดขาดและเพื่อป้องกันมิให้มีการยึดถือครอบครองพื้นที่ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้ผู้กระทำผิดออกจากพื้นที่ทำลายหรือถอนและ/หรือดำเนินการอื่นๆตามที่กฎหมายกำหนด

2.2 ให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติกำกับดูแลให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ประสานการปฏิบัติกันอย่างสอดคล้องและมีเอกภาพเพื่อควมมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลในการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

2.3 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยโดยจัดให้องค์กรปกครองท้องถิ่นเช่นอบต.หรือสภาตำบลและชุมชนเข้ามาร่วมดูแลรักษาสภาพป่าไม้มิให้มีการบุกรุกทำลายหรือกระทำการใดอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม

2.4 ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ซึ่งประกอบด้วยแผนงาน 4 ด้านคือ 1) ด้านการป้องกันพื้นที่ 2) ด้านการควบคุมพื้นที่ 3) ด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านการติดตามประเมินผลและระบบข้อมูลโดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการจัดการฯ อันจะทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้เป็นไปอย่างเป็นระบบยั่งยืนและเกิดความชัดเจนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

2.5 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ออกโดยมิชอบในพื้นที่ป่าไม้ให้แล้วเสร็จเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

2.6 ให้สำนักงบประมาณพิจารณาสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมตามนโยบายมาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหามาในแต่ละประเภทพื้นที่ รวมถึงการดำเนินการแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในระดับพื้นที่ตามความจำเป็นและเหมาะสมโดยให้เสนอขอตั้งงบประมาณเป็นปีๆ ไป

(4) มติคณะรัฐมนตรีเรื่องพื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้(ทุกประเภท)

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 ลงมติว่า

1. เห็นชอบในหลักการตามกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอและให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กระทรวงพาณิชย์กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำนักงบประมาณและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรวมทั้งข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย ทั้งนี้ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ถูกต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมายระเบียบหลักเกณฑ์และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

2. ในการดำเนินการตามกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้(ทุกประเภท) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่ประชาชนทั่วไปประชาชนกลุ่มเป้าหมายและเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนถูกต้องตรงกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจตนารมณ์หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการจัดสรรที่ดินของแต่ละกลุ่มพื้นที่รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและสิทธิของผู้ได้รับจัดสรรที่ดินเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งและข้อพิพาทในภายหลัง

3.ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขการบุกรุกพื้นที่ป่าให้ชัดเจนและดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอย่างจริงจังเพื่อไม่ให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มเติมอีก

พื้นที่เป้าหมาย	กรอบมาตรการแก้ไขปัญหา
<p>กลุ่มที่1 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่3,4และ5 ก่อนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่30มิถุนายน2541</p>	<p>อนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมายโดยโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตาม นโยบายรัฐบาล(คทช.)</p>
<p>กลุ่มที่2 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่3,4และ5 หลังมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่30มิถุนายน2541และต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการ ความสงบแห่งชาติที่66/2557ลงวันที่17มิถุนายน2557</p>	<p>อนุญาตให้อยู่อาศัยและทำกินแบบแปลงรวมโดยออกแบบการใช้พื้นที่ร่วมกัน ระหว่างชุมชนและหน่วยงานรัฐโดยชุมชนต้องดูแลรักษาและใช้ประโยชน์พื้นที่ ในลักษณะที่เกื้อกูลต่อการอนุรักษ์ตามที่กำหนดร่วมกัน</p>
<p>กลุ่มที่3 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่1และ2 -ก่อนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่30มิถุนายน2541 -หลังมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่30มิถุนายน2541และต้องปฏิบัติ ตามคำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติที่66/2557ลงวันที่17 มิถุนายน2557</p>	<p>1.จัดระเบียบการใช้ที่ดินทำกินและรับรองการอยู่อาศัยทำกินในลักษณะแปลง รวม 2.กำกับควบคุมจัดการการใช้ที่ดินและป่าไม้ภายใต้การอนุรักษ์และพัฒนาอย่าง ยั่งยืนห้ามบุกรุกขยายพื้นที่ 3.ฟื้นฟูสภาพป่าในรูปแบบการมีส่วนร่วมส่งเสริมราษฎรปลูกป่า3อย่าง 4.ใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดการชะล้าง พังทลาย วางแผนร่วมกับราษฎรและกรรมการหมู่บ้านประชาคม/ออกแบบ/คัดเลือก พันธุ์ไม้ตามแนวพระราชดำริปลูกป่า3อย่างเพื่อฟื้นฟูสภาพป่าโดยกรมป่าไม้ จัดหาพันธุ์ไม้และให้ราษฎรเป็นผู้ดูแลต้นไม้ที่ปลูกและราษฎรใช้ประโยชน์ที่ดิน ในระหว่างแถวของต้นไม้ได้โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์ที่ดินในระหว่างแถว ของต้นไม้ได้โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์จากการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากไม้ที่ ปลูกและพืชพื้นล่างด้วย</p>
<p>กลุ่มที่4 ชุมชนที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ - ก่อนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่30มิถุนายน2541 -หลังมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่30มิถุนายน2541</p>	<p>แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์ 1.หลักการจัดการพื้นที่เพื่อให้คงเจตนากรมการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับ พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ชุมชนที่จะได้รับการพิจารณาต้องเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่ เดิมไม่มีการจัดที่ดินให้แก่บุคคลภายนอกพื้นที่ที่มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำกิน ที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันและเป็นการให้สิทธิทำกินมิให้เอกสารสิทธิ 2.แนวทางการจัดการพื้นที่ประกอบด้วย2ขั้นตอนหลักคือการสำรวจการ ครอบครองที่ดินและการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อตกลงแนวเขตบริหาร เพื่อการอนุรักษ์ที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายในรูปแบบของการประชาคมของ ชุมชนโดยมีคณะกรรมการ/คณะทำงานที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด ดำเนินการ2ระดับคือ 2.1คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่เพื่อร่วมกับชุมชนในการ สำรวจและบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกัน 2.2คณะกรรมการพิจารณาผลการสำรวจการครอบครองที่ดินระดับนักบริหาร พื้นที่อนุรักษ์หรือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขาเพื่อตรวจสอบผลการ</p>

	<p>ดำเนินการและแก้ไขปัญหาจากผลการดำเนินงานของคณะทำงานระดับพื้นที่ โดยนำผลการสำรวจตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่30มิถุนายน2541และการตรวจสอบผู้ครอบครองที่เป็นผู้ยากไร้ผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่ดินทำกินซึ่งได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมนั้น คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่66/2547มาตรวจสอบร่วมกับราษฎรเพื่อจัดระเบียบการครอบครองที่ดินและกำหนดให้เป็นเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์</p> <p>3.การดำเนินการดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการพิจารณาอนุญาตเมื่อร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติพ.ศ.....และร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าพ.ศ.....ได้รับการพิจารณาเห็นชอบและมีผลใช้บังคับแล้วโดยสามารถนำแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์มาจัดทำเป็นโครงการ/แผนงานเพื่อนำเสนอขออนุญาตใช้พื้นที่ได้ตามกฎหมายต่อไป</p>
<p>กลุ่มที่5 ชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลน -พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและพื้นที่เกษตรกรรม -พื้นที่เมืองและสิ่งก่อสร้างถาวร</p>	<p>1.กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง</p> <p>1.1ดำเนินการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนพร้อมทั้งกับพื้นที่ดินส่วนที่อยู่ห่างจากทะเลไม่น้อยกว่า100เมตรและพื้นที่ที่อยู่ห่างจากริมคลองไม่น้อยกว่า20เมตรเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน</p> <p>1.2ปรับปรุงกฎหมายระเบียบมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลนโดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินการกำหนดอัตราและเรียกเก็บค่าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนในกรณีต่างๆ</p> <p>1.3เสนอและรับฟังข้อคิดเห็นของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาด</p> <p>2.คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่</p> <p>2.1จัดประชุมชี้แจงราษฎรในพื้นที่เป้าหมายให้ทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานให้มีความถูกต้องตรงกันก่อนจะมีการดำเนินการขั้นตอนต่อไป</p> <p>2.2สำรวจตรวจสอบและจัดทำแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง</p> <p>2.3จัดทำขอบเขตแผนผังบริเวณที่ยังคงสภาพเป็นป่าชายเลน</p> <p>3.คณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลนที่มีการครอบครองทำประโยชน์</p> <p>3.1จัดทำแผนบริหารจัดการและโครงการเพื่อการอนุญาต</p> <p>3.2รับฟังความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาดและนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p> <p>3.3นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี</p> <p>3.4กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินการอนุญาตตามแผนบริหารจัดการพื้นที่และหลักเกณฑ์ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาดและคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p>

